

Budget 2022

Göteborgs Stad

INNEHÅLL

FÖRORD.....	2
LEDNING OCH STYRNING.....	4
JÄMLIKHET, JÄMSTÄLLDHET OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	6
DEMOKRATI.....	9
FRITID, IDROTT OCH FÖRENING.....	12
FUNKTIONSRÄTT.....	16
INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG.....	18
FÖRSKOLA OCH SKOLA.....	21
ÄLDRE.....	27
MILJÖ OCH KLIMAT.....	30
STADSUTVECKLING OCH BOSTÄDER.....	36
TRAFIK.....	41
ARBETSMARKNAD OCH VUXENUTBILDNING.....	46
NÄRINGSLIV.....	49
KULTUR.....	52
PERSONAL.....	54
INKÖP OCH UPPHANDLING.....	58
EKONOMI.....	61
URVAL AV BUDGETSATSNINGAR.....	65
EKONOMISK SAMMANSTÄLLNING 2022-2024 MNKR.....	72

FÖRORD

Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Feministiskt initiativ vill skapa ett jämlikt, jämställt och hållbart Göteborg. En stad med en stark välfärd där alla får sina behov tillgodosedda och har möjlighet att leva ett gott liv. Det gäller både nuvarande och kommande generationer.

Göteborg är en stad full av möjligheter där många människor vill bo och leva. Dock finns det stora skillnader i livsvillkor mellan olika områden och människor. Skillnaderna orsakar bland annat bristande tillit, sämre hälsa och är en grogrund för kriminalitet. Det är därför viktigt att bygga en jämlik stad med möjligheter för alla och en välfärd att lita på.

Fungerande välfärd och samhällsservice är förutsättningar för människors välmående. Skola, socialtjänst och omsorg ska vara av god kvalitet överallt i staden. Det ska även finnas tillräckligt med bostäder, kollektivtrafik till rimliga priser och goda möjligheter för gång- och cykeltrafik i en tillgänglig grön stad.

Covid-19-pandemin har påverkat hela samhället. När nu samhället åter öppnar upp ska vi ta till vara de positiva nya arbetsätt och innovationer som skapats under pandemin.

Medarbetarna är Göteborgs Stads viktigaste resurs. Alla medarbetare ska ha goda arbetsvillkor och en hälsofrämjande arbetsmiljö. Därför behöver vi som arbetsgivare ta ett större ansvar för våra medarbetare och skapa mer attraktiva arbetsplatser.

Runt om i världen ser vi hur kampen för en hållbar värld växer sig starkare. Vi befinner oss i ett klimatnödläge där samhället måste ställas om till att bli mer ekologiskt hållbart. Lokalt ska Göteborg agera som förebild för ett fossilfritt välfärdssamhälle och driva på för en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling inom ramen för FN:s Agenda 2030.

Vi ska fortsätta att arbeta mot rasistiska och sexistiska strukturer för ett samhälle fritt från våld, förtryck och diskriminering. Arbetet med att uppfylla de mänskliga rättigheterna, minska klyftorna, stärka demokratin och människors engagemang motverkar antidemokratiska krafter.

Tillsammans kommer Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Feministiskt initiativ arbeta för att skapa ett mer jämlikt, jämställt och hållbart Göteborg.

Daniel Bernmar (V), Karin Pleijel (MP) och Stina Svensson (Fi)

LEDNING OCH STYRNING

Budgeten är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser. Budgetens roll är att ange kommunfullmäktiges mål och inriktningar inom de ekonomiska ramarna och gällande lagstiftning. Målen ska brytas ned och omsättas i praktisk handling av nämnder och styrelser. Planer, program, riktlinjer, uppdrag och policydokument som kommunfullmäktige har antagit ska följas och genomföras, men är underordnade budgeten.

Målen har en tidshorisont över hela planperioden om inget annat anges. Måluppfyllelse ska eftersträvas snarast möjligt. Revidering av målen sker genom ett nytt budgetbeslut. Både nämnder och bolagsstyrelser ska följa budgetens mål. Uppdragen ska genomföras under ett år om inget annat anges.

Budgeten är förändringsinriktad. Den beskriver huvuddragen i vad som ska förändras i verksamheterna. Många verksamheter nämns inte i budgeten. Det innebär inte att de är mindre viktiga. De ska fortsätta bedrivas och utvecklas om inget annat anges. Budgeten ska underlätta dialogen med nämnderna och bolagsstyrelserna framförallt om hur målen kan uppnås på bästa sätt.

Målen ska följas upp. Flera av målen är långsiktiga och kan endast nås i ett tidsperspektiv på mer än ett år. Inriktningarna anger de strategier och arbetssätt som väsentligt förväntas bidra till måluppfyllelse. De mål som finns i Göteborgs Stads budget ska också bidra till att uppnå regionala, nationella och globala mål där FN:s globala hållbarhetsmål utgör ramen.

Inriktningarna ska följas upp utifrån hur de bidrar till att uppnå målen. Där mål saknas eller inriktningarna inte är direkt knutna till målet ska inriktningarna följas upp utifrån de politiska ambitionerna.

Styrningen ska vara tillitsbaserad i större utsträckning än idag. Den tillitsbaserade styrningen ska fokusera på delegering, brukarfokus, öppenhet, stöd och samverkan. Styrning och systematiskt kvalitetsarbete som bara utgår ifrån mätbara data riskerar att leda till en ineffektiv organisation med omotiverat stor administration.

Barn-, jämställdhets- och mångfaldsperspektiven ska återinföras som konsekvensanalyser i tjänsteutlåtanden i alla nämnder och bolagsstyrelser.

Samverkan för att nå kommungemensamma mål

Varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att uppnå sin del av kommunfullmäktiges mål och värdera hur dessa ska styra den egna verksamheten. Nämnder och bolagsstyrelser ska utifrån ett hela-staden-perspektiv samverka i arbetet med att implementera kommunfullmäktiges budget.

Nämnders och styrelserns arbete med budget/affärsplan

Utifrån kommunfullmäktiges budget ska varje nämnd/bolagsstyrelse utarbeta och besluta om ett inriktningsdokument för den egna budgeten/affärsplanen. Nämnderna och bolagsstyrelserna ska i första hand bryta ner och anpassa kommunfullmäktiges mål och inriktningar till sina verksamheter för att bidra till god måluppfyllelse ur ett hela-staden-perspektiv. Därefter kan de göra ytterligare prioriteringar och preciseringar utifrån den egna verksamhetens förutsättningar. I inriktningsdokumentet ska det tydligt framgå hur målen ska uppnås. Ansvar för att utarbeta och besluta om inriktningsdokumentet kan inte delegeras.

Därefter ska nämnderna och bolagsstyrelserna uppdras åt förvaltningen/bolaget att utarbeta ett förslag till budget/affärsplan. Förslaget ska baseras på inriktningsdokumentet och ska innehålla konkreta och kvantifierbara mål samt beskriva hur de ska uppnås. Det ska klargöra hur förvaltningen/bolaget ska samverka med andra relevanta förvaltningar och bolag i syfte att nå god måluppfyllelse. Förslaget ska i samma syfte klargöra hur en tät dialog mellan nämnd/bolagsstyrelse och förvaltning/bolag ska etableras och upprätthållas.

När förslaget till budget/affärsplan har färdigställts ska det behandlas och beslutas av nämnden/styrelsen.

JÄMLIKHET, JÄMSTÄLLDHET OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Analys

En jämlik, hållbar och jämställd stad är bara möjlig om alla invånares mänskliga rättigheter tillgodoses. Mot bakgrund av de senaste årens nedskärningar inom välfärden är behovet särskilt stort av ett systematiskt arbete med de mänskliga rättigheterna.

Ojämligheten ökar i Sverige och i Göteborg. Insatser behöver göras för att förbättra livsvillkoren och för att minska skillnaderna i livsvillkor. Särskilt i en tid då skillnaderna förstärkts till följd av covid-19-pandemin. Personer som bor trångt, är beroende av kollektivtrafik och har yrken där det inte är möjligt att arbeta hemifrån har särskilt utsatts för ökad smittspridning. Många har även drabbats ekonomiskt och socialt.

Det finns fortfarande skillnader mellan könen vad gäller bland annat lön, karriär, barnrelaterad frånvaro, arbetsmiljö, hälsa och pension. Denna könsdiskriminering har sin grund i strukturella förhållanden som formar maktrelationer mellan könen. Det krävs därför fler insatser inom alla verksamhetsområden för att uppnå jämställdhet.

Våld är ett oacceptabelt inslag i samhället. Majoriteten av våldsutövare är män och pojkar, men alla kön drabbas. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är uttryck för ett patriarkalt samhälle och drabbar främst barn och kvinnor. Kvinnor utsätts särskilt när flera diskrimineringsgrunder samverkar, vilket försvårar möjligheten att få hjälp och stöd. Även kvinnor med psykisk ohälsa och/eller missbruks- och beroendeproblematik är särskilt drabbade.

Rasism finns på alla nivåer i samhället och synliga såväl som osynliga rasistiska strukturer påverkar många människors vardag. Rasismen avspeglas även i Göteborgs Stads organisation och dess verksamheter. En konsekvens av detta är att människor får olika tillgång till rättigheter, möjligheter, makt och inflytande.

Många människor tvingas lämna sina hemländer på grund av konflikter, naturkatastrofer, diskriminering, fattigdom, våld eller förtryck. De är ofta i stort behov av samhällets stöd, särskilt papperslösa.

Mål

Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Göteborgs Stad ska säkerställa att alla som vistas i Göteborg får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Livsvillkoren ska förbättras och skillnaderna i livsvillkor ska minska. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Inriktningar

Göteborgs Stad ska kraftsamla för att minska klyftorna i samhället och ojämställdheten mellan könen. För att minska skillnaderna i livsvillkor krävs fler riktade åtgärder och ökade resurser till förskola, skola, stöd, omsorg, kultur och hållbar stadsutveckling. Tidiga och förebyggande insatser ska prioriteras. Det kan handla om satsningar på fritidsgårdar, fritidsaktiviteter, fler fältassistenter, att fler får jobb samt insatser för ökad närvaro och stöd i skolan.

Könsdiskrimineringen ska motverkas. Människor ska ha samma makt att forma samhället och sina liv oavsett könsidentitet. Därför ska resursfördelningen vara jämn mellan könen och jämställdhetsperspektivet ska integreras i beslut, budgetering, styrning och verksamheter. I det arbetet är det viktigt att genomföra analyser och konsekvensbedömningar ur ett könsperspektiv. Kompetenshöjande insatser inom normkritik och intersektionalitet ska genomföras för att synliggöra hur maktstrukturer samverkar och för att motverka dessa.

Insatserna mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer ska förstärkas. Destruktiva maskulinitetsnormer ska motverkas och stödet till våldsutsatta ska förbättras. Det ska därför finnas tillräckligt med platser på kvinnojourer, skyddade boenden, akutboenden och jourboenden. För att ge kvinnojourerna möjlighet till kontinuitet och säkrad ekonomi ska de få finansiering för flera år i taget. Arbetet för att motverka sexuell utsatthet och sexuella övergrepp ska förstärkas. Sexuellt våld och sexköp ska förebyggas. Medarbetare ska få relevant utbildning för att upptäcka tecken på hedersrelaterat våld och förtryck samt få förutsättningar och stöd att genomföra rätt insatser.

Avhopparverksamheter och andra aktörer som arbetar för att motverka våld och stödja personer som vill lämna kriminella grupperingar ska stärkas.

Göteborgs Stad ska främja likabehandling och arbeta systematiskt med mänskliga rättigheter. Det kräver samordning, centralt stöd och kompetenshöjande insatser. Göteborgs Stad ska även stärka arbetet med att motverka diskriminering, rasism och hatbrott.

De mänskliga rättigheterna för papperslösa och ensamkommande ungdomar ska tillgodoses. Göteborgs Stads ska tillgodose allas rätt att gå i skola, äta sig mätta och ha någonstans att bo. Detta gäller oavsett om personer befinner sig i

en asylprocess eller inte. Göteborgs Stad ska ha höga ambitioner gällande barn och ungas delaktighet och inflytande och säkerställa att Barnkonventionen följs.

Alla invånare ska kunna tillgodogöra sig information oavsett språkkunskaper eller funktionalitet. Ett inkluderande språkbruk ska användas i kontakten med invånare och medarbetare.

Situationen för hbtq-personer ska förbättras genom ökat stöd, särskilt till unga transpersoner. Diskrimineringen ska minska bland annat genom fler utbildningsinsatser. Medarbetares kompetens i hbtq-frågor ska höjas. Det ska även skapas fler mötesplatser och inkluderande rum.

De nationella minoriteternas rättigheter ska tillgodoses. Det gäller särskilt den sverigefinska befolkningens särskilda rättigheter då Göteborg är ett finskt förvaltningsområde.

Uppdrag

- ▶ Hur ojämlikhet mellan olika grupper kan synliggöras ska utredas.
- ▶ Utbildningsinsatser ska genomföras för att höja den normkritiska kompetensen i Göteborgs Stads verksamheter.
- ▶ Ett kvinnoföreningshus ska startas i samarbete med civilsamhället.
- ▶ Kvinno- och tjejjourer ska ges möjlighet att få fleråriga föreningsbidrag eller idéburet offentligt partnerskap (IOP) och verksamhetsstödet ska öka.
- ▶ Det kunskapsbaserade våldsförebyggande arbetet gentemot unga ska stärkas.
- ▶ I samverkan med civilsamhället ska fler mötesplatser för hbtq-personer inrättas, bland annat ett Regnbågshus.
- ▶ Skyddade boenden för våldsutsatta ska erbjudas i första hand i egen regi och genom avtal med idéburna tjej- och kvinnojourer.
- ▶ Arbetet mot sexköp och stöd till personer i prostitution ska öka och en handlingsplan ska tas fram.
- ▶ Alla tjejer till och med gymnasiet ska erbjudas gratis mensskydd.
- ▶ Tidsatta effektmål för arbetet mot våld i nära relationer ska tas fram.
- ▶ Mötesplatser för unga hbtq-personer ska inrättas i alla fyra stadsområden.
- ▶ En central samordningsfunktion för Agenda 2030-arbetet ska inrättas för att stärka arbetet med jämlikhet, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

DEMOKRATI

Analys

På senare tid har utvecklingen i världen visat att demokratin inte kan tas för given. Idag är deltagandet i de demokratiska processerna ojämnt där resursstarka grupper och personer födda i Sverige är överrepresenterade. Det krävs därför insatser för att öka valdeltagandet och förbättra dialoger mellan valen. I många fall är personer som väljer att inte rösta inte heller delaktiga i dialoger som Göteborgs Stad anordnar.

Göteborgs Stads arbete med att involvera personer med sämre socioekonomiska förhållanden, unga, personer med normbrytande funktionalitet och utrikes födda har inte varit tillräckligt. För att skapa en jämlik stad är det nödvändigt att få fler olika grupper att aktivt delta i samhällsutvecklingen.

Under de senaste åren har en ökad aktivitet av rasistiska, fascistiska och andra totalitära rörelser märkts av. Som ett led i att bygga en jämlik och hållbar stad är demokratiska värderingar helt avgörande.

Göteborgs föreningsliv är en stor tillgång och en viktig plattform i arbetet med att öka människors förståelse för demokratiska processer. Föreningar kan ofta nå ut och organisera invånare som annars inte deltar i Göteborgs Stads aktiviteter.

Göteborgsförslag infördes 2017 som ett digitalt verktyg för invånare att påverka politiska beslut. Hittills har förslag från personer i resursstarka områden varit överrepresenterade. Göteborgs Stad har höga ambitioner för barn och ungas delaktighet och inflytande, men mer behöver göras för att ta vara på ungas idéer och synpunkter.

Mål

Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka.

Göteborgs Stads arbete ska inriktas på att möjliggöra deltagande och inflytande för grupper som vanligtvis inte är aktiva i beslutsprocesser.

Inriktning

Det är ett gemensamt ansvar för alla demokratiska krafter att motverka antidemokratiska, rasistiska, kriminella och fascistiska rörelser. Göteborgs Stads arbete med att trygga demokratiska värderingar ska utvecklas. Alla förvaltningar som möter invånarna ska utveckla metoder för att stärka demokratiska värderingar.

Den demokratiska dialogen mellan politiker och invånare ska utvecklas. De demokratiska processerna ska göras mer tillgängliga. Den lokala demokratin ska stärkas och nya strukturer för digital demokrati ska tas fram. Göteborgs Stad behöver bli bättre på att nå ut med information till alla invånare om hur den politiska processen ser ut och vilka påverkansmöjligheter som finns. Det ojämlika deltagandet i de demokratiska forumen ska vägas in i beslutsprocesserna och hänsyn ska tas till de intressen som vanligen inte hörs.

Att öka valdeltagandet i Göteborg är ett långsiktigt arbete som behöver förstärkas. Resurser behöver riktas till de grupper och områden som har lägst valdeltagande. Förvaltningar och bolag ska bidra med vallokaler under valet. Samverkan mellan Göteborgs Stads olika förvaltningar och föreningslivet behöver förbättras för att öka möjligheten att nå ut till fler grupper och personer.

Alla förvaltningar och bolag ska använda Göteborgs Stads principer för medborgardialog. Arbetet med medborgardialoger ska bli mer transparent och tydligt i kommunikationen med invånare. Det ska vara lätt att följa kommunens beslutsprocesser samt de idéer som uppkommer under medborgardialoger.

Dialoger ska kunna initieras av tjänstepersoner, politiker eller invånare. Arbetet ska präglas av genomtänkta metoder som tar hänsyn till maktförhållanden mellan olika grupper. Brukarråd, anhörigråd och invånarpaneler ska användas.

Ungas inflytande ska öka. Göteborgs Stad ska inspirera och stödja aktiviteter och verksamheter som bygger på och förutsätter ungdomars aktiva engagemang och ansvarstagande. Det är viktigt att nå de ungdomar som normalt inte nås genom exempelvis fritidsgårdar eller andra öppna forum. Ungdomsfullmäktige är också ett forum för ungt inflytande som behöver utveckla sina arbetsformer.

Nämnder och bolagsstyrelser ska beakta möjligheten att placera sina verksamhetslokaler i andra delar av Göteborg än de mest centrala.

Uppdrag

- › Samtliga nämnder ska arbeta med kompetensutveckling i medborgardeltagande och ett medborgarcentrerat arbetssätt.
- › Arbetet med medborgardialog ska utvecklas och deltagandet ska bli mer jämlikt.
- › En central medborgarbudget ska införas.
- › Samarbetet med civilsamhället och nationella minoriteterna ska stärkas för att ge ökat inflytande till de grupper som är minst representerade i politiska beslut.
- › En handlingsplan ska upprättas om hur Barnkonventionen ska implementeras i Göteborgs Stads verksamheter.
- › Vilka bolag som i stället kan drivas i nämndform ska utredas.
- › Andelen verksamheter i kommunal och idéburen regi ska öka.

FRITID, IDROTT OCH FÖRENING

Analys

Idrotts- och föreningslivet har stor betydelse för många. Det stärker också folkhälsan och bidrar till att uppnå ett jämlikt Göteborg.

Idrotts- och föreningslivet påverkades negativt under covid-19-pandemin då flera föreningar tvingades ställa in aktiviteter och vissa till och med lägga ned all sin verksamhet. Många barn och unga fick göra långa uppehåll i sina fritidsaktiviteter. Att arbeta för att barn och unga ska återuppta sina aktiviteter kommer vara av stor vikt. Samtidigt som många människor drabbats av pandemin har även många upptäckt och fått intresse för naturen i sitt närområde.

Invånarnas fritid styrs i allt för hög grad av klass- och könstillhörighet. I ett samhälle med ökande klyftor fyller idrotts- och föreningslivet en viktig funktion för både folkhälsan och för att stärka tilliten mellan människor och till samhället i stort.

I föreningarna ges möjlighet till gemenskap och att utveckla demokratiska färdigheter. Det finns många olika föreningar med engagerade ledare som arbetar ideellt för att ge andra en meningsfull fritid. Dock finns rekryteringsproblem i områden med socioekonomiska utmaningar.

Tillgången till och deltagandet i idrotts- och fritidsaktiviteter är varken jämställt eller jämlikt. Det handlar om en ojämlig fördelning av resurser mellan könen och att grupper begränsas i sitt idrotts- och fritidsutövande på grund av olika normer. Det kan också handla om rädsla för att bli utsatt för sexuella trakasserier. Föreningslivets jämställdhetsarbete och inkluderande arbete för grupper utanför normen är idag av varierande kvalitet.

Göteborgs Stad äger och driver gym- och badanläggningar vilka gör träning tillgänglig även för dem som inte vanligtvis motionerar. Anläggningarna möjliggör också samarbete med hälso- och sjukvården för att arbeta rehabiliterande och folkhälsostärkande.

Simkunnigheten varierar mellan olika socioekonomiska grupper. Att kunna simma är inte bara hälsofrämjande utan är också en livsviktig färdighet.

Då Göteborg växer skapas en konkurrens om utrymmet. Då är det viktigt att tillgodose behoven av idrottsplatser, skolgårdar, lekplatser och naturområden för spontanidrott och utevistelse. Konstgräsplaner ger möjlighet att utöva

idrott under stora delar av dygnet och året, vilket är positivt för många. Men konstgräsplanerna innebär också en negativ miljöpåverkan.

Mål

Idrotts- och föreningslivet ska nå fler målgrupper.

Deltagandet i idrotts- och föreningslivet ska öka bland de grupper som vanligtvis inte är aktiva.

Inriktning

Göteborgs Stad ska värna allas rätt till en meningsfull fritid på ett inkluderande och icke-diskriminerande sätt. Fler ska ges möjlighet till fysisk aktivitet.

Föreningslivet ska ges utökade föreningsbidrag för att möjliggöra en återhämtning från covid-19-pandemin. Göteborg Stad ska möjliggöra för fler aktiviteter att kunna genomföras utomhus, bland annat genom att bättre tillgängliggöra och informera om grönområden, utegym och näridrottsplatser.

Att behålla och utöka antalet motions- och gymanläggningar i kommunal regi säkrar god tillgång till prisvärd motion för många invånare som vanligtvis inte motionerar. Vid planering av idrottsanläggningar ska inriktningen vara kommunal drift och regi.

Ett brett utbud av idrotts- och föreningsaktiviteter är viktigt för att fånga upp barns och ungdomars intressen. De idéburna föreningarna har en betydelsefull roll och ska ges fortsatt stöd. De aktiviteter som erbjuds ska vara möjliga att delta i även för personer med normbrytande funktionalitet och för personer med begränsade ekonomiska resurser.

Alla föreningar som får föreningsbidrag ska arbeta inkluderande, normmedvetet och bedriva jämställdhetsarbete. Idrotter och föreningar som riktar sig till ungdomar ska erbjuda verksamhet för alla oavsett kön. Föreningslivet ska stöttas i administrativa frågor och i rekrytering och utbildning av ledare. Arbetet med att stärka föreningslivet i socioekonomiskt utsatta områden ska särskilt prioriteras.

Rätten att kunna simma måste tryggas i alla grupper. Detta ska ske genom avgiftsfri entré till bad för barn och gratis kommunal simskola. Det är även viktigt att värna badplatserna. Ett nytt badhus i Kortedala är beslutat och nästa steg är att bygga ett badhus i Majorna, därefter ett i västra delarna av Hisingen. Om Lundbybadets utomhusbassänger behöver tas bort så ska det inte göras förrän ett nytt utomhusbad har etablerats.

Föreningslivet gör ett viktigt arbete i mottagandet av nyanlända som Göteborgs Stad ska fortsätta att stödja. Att ge föreningslivet förutsättningar för att utveckla detta arbete är en nyckelfaktor för att motverka ökad segregation.

Fritidsverksamhet och fritidsgårdar ska arbeta tillsammans med föräldrar och föreningslivet och de ska erbjuda fritidsaktiviteter av hög kvalitet. Alla fritidsgårdar ska ha ett aktivt jämställdhets- och demokratiarbete. Fritidsverksamheten ska erbjuda aktiviteter och mötesplatser som stimulerar ungas personliga och sociala utveckling. Fritidsverksamheten bygger på frivillighet, delaktighet och lärande samt ska skapa möjligheter för alla att delta oavsett ekonomiska förutsättningar. Verksamheten för barn och unga ska både arbeta med att stärka ungdomars intressen och förebygga sociala problem. Fler barn och unga ska erbjudas sommarkollo.

Göteborg ska vara en hållbar kultur- och evenemangsstad med fler aktiviteter som är öppna för alla. De evenemang som Göteborgs Stad deltar i och arrangerar ska ta hänsyn till miljö, djur och sociala villkor.

Närhet till grönområden är viktigt för hälsan, därför behöver våra närmaturområden värnas och tillgängliggöras. Stadslantgårdarnas arbete ska stärkas.

Vid anläggning av konstgräs ska hållbara material användas och metoder tas fram för att minimera spridningen av mikroplaster.

Uppdrag

- › Ett arbete med föreningslivsstrategisk dialog ska initieras.
- › Samnyttjande av skollokaler på kvällar och helger ska möjliggöras i större utsträckning.
- › Aktiviteter ska anordnas i samverkan med föreningslivet för att öka idrottandet och föreningsengagemanget bland barn och unga.
- › Information om friluftsområden, naturområden och utegym ska tillgängliggöras.
- › Gym- och badentré för barn, pensionärer och studenter ska göras avgiftsfri.
- › Fler näridrottsplatser och utegym ska byggas och befintliga ska rustas upp.
- › Arbetet med att testa alternativa material i konstgräsplaner för att minska spridningen av mikroplast ska utvecklas.
- › Fler lekplatser ska bemannas och erbjuda sommarkulturaktiviteter.
- › Att samlingslokaler för allmänhet och föreningslivet finns tillgängliga över hela Göteborg ska säkerställas.
- › Göteborgs Stads fritidsbanker ska utökas till fyra stycken.

FUNKTIONSRÄTT

Analys

En förutsättning för ett jämlikt Göteborg är att alla har lika möjligheter att leva ett gott och meningsfullt liv oavsett funktionalitet.

Ibland används ordet funktionsnedsättning synonymt med ordet normbrytande funktionalitet. Dock upplevs ordet funktionsnedsättning ha en negativ klang av många genom att dela upp människor i nedsatta och icke-nedsatta istället för att fokusera på bristande tillgänglighet i samhället.

Fortfarande har personer med normbrytande funktionalitet sämre fysisk och psykisk hälsa, lägre inkomster, sämre förankring i arbetslivet och deltar i mindre utsträckning i sociala, kulturella och politiska sammanhang. Det finns mycket kvar att göra för att förbättra livsvillkoren för personer med normbrytande funktionalitet.

Föräldrar till barn med normbrytande funktionalitet får idag ta ett orimligt stort ansvar, exempelvis för att samordna insatser från berörda nämnder och andra myndigheter. Bristen på boende med särskild service förvärrar situationen.

Det är i hög grad samhällets bristande tillgänglighet, inte funktionaliteten i sig, som skapar sämre livsvillkor för gruppen. Otillgängligheten kan handla om hur gator, lokaler, hållplatser och torg är utformade samt hur information förmedlas. Det beror också på diskriminering och kränkande särbehandling. Situationen för personer med normbrytande funktionalitet måste förstås utifrån en intersektionell analys där såväl de olika diskrimineringsgrunderna som sociala och ekonomiska skillnader vägs in.

Mål

Livsvillkoren för personer med normbrytande funktionalitet ska förbättras.

Göteborgs Stad ska särskilt arbeta för ökad tillgänglighet och större möjlighet till arbete eller annan meningsfull sysselsättning.

Inriktning

Göteborg ska vara en hållbar och inkluderande stad där alla kan delta på lika villkor oavsett funktionalitet. Göteborgs Stad ska tillgodose personer med normbrytande funktionalitets rätt till ett gott liv. Alla ska erbjudas meningsfull sysselsättning och daglig verksamhet av god kvalitet vid behov. Ersättningen för daglig verksamhet ska öka.

Det är den enskildes önskemål som ska stå i centrum vid planering av insatser. Göteborgs Stad ska arbeta aktivt för att motverka isolering bland personer med normbrytande funktionalitet. Det ska ges större möjligheter till digital delaktighet i aktiviteter och möten. Tillgången till Wi-Fi ska stärkas inom daglig verksamhet och bostäder med särskild service.

Likvärdighet, hög kvalitet och ökad delaktighet ska säkerställas i den dagliga verksamheten. Fokus ska vara att så många som möjligt ska få stöd på den ordinarie arbetsmarknaden. Stödet till föräldrar som har barn med normbrytande funktionalitet ska fortsätta utvecklas. All information och stödinsatser ska utformas så att alla individer kan nås och tillgodogöra sig såväl informationen som insatsen.

Kunskapen hos Göteborgs Stads medarbetare om mänskliga rättigheter för personer med normbrytande funktionalitet ska öka. Arbetet med att ta fram fler bostäder med särskild service ska förstärkas. I september 2020 inrättades en funktionshinderombudsman vars syfte är att lyfta funktionsrättsfrågor på en strukturell nivå. Det är angeläget att detta leder till konkreta insatser för att förbättra levnadsvillkoren för personer med normbrytande funktionalitet.

Universell utformning ska vara norm inom Göteborg Stad. Produkter, inom- och utomhusmiljöer och IT-tjänster ska i största möjliga utsträckning kunna användas av alla, utan att anpassning behöver göras.

Uppdrag

- › Enkelt avhjälpna hinder ska undanröjas i Göteborgs Stads publika lokaler och på allmän platsmark.
- › Antalet bostäder med särskild service ska byggas ut för att tillgodose behoven och andelen fullvärdiga lägenheter ska öka.
- › Skyltar ska sättas upp som visar att ledarhundar och servicehundar är välkomna i alla Göteborgs Stads publika lokaler.
- › Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom daglig verksamhet ska avskaffas. Möjligheten för idéburna aktörer att driva daglig verksamhet och brukares valfrihet ska öka.
- › Personer i daglig verksamhet ska ges möjlighet till fyra veckors ledighet på sommaren med bibehållen habiliteringsersättning och behålla ersättningen vid sjukfrånvaro.
- › Samarbetet med funktionsrättsrörelsen ska stärkas för att ge ökat inflytande i politiska beslut.
- › Det kommunala bostadstillägget ska höjas med 500 kronor och en utredning kring hur reglerna kan förenklas ska genomföras. Informationsinsatser om möjligheten till bidraget ska genomföras.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Analys

Individ- och familjeomsorgen har en viktig funktion som socialt skydds nät. Den är också ett viktigt verktyg för att skapa ett mer jämlikt, jämställt och hållbart samhälle genom långsiktiga, förebyggande och möjliggörande insatser.

Individ- och familjeomsorgen ger struktur och stöd när människan är som skörast. Det är därför särskilt viktigt att respektera individens frihet, integritet och självbestämmande inom ramen för verksamheten.

En stor utmaning inom individ- och familjeomsorgen är kompetensförsörjningen. Att säkerställa rätt kompetens och erfarenhet är avgörande för att kunna erbjuda en verksamhet av god kvalitet. En annan utmaning är att utredningar inom området barn och unga ofta blir försenade till följd av för få medarbetare. Arbetsmiljön för dem som arbetar inom individ- och familjeomsorgen har länge varit ansträngd.

Under många år har stora sociala kostnader skjutits över från statlig nivå till kommunal nivå, det innebär betydande utmaningar för kommunerna.

Under covid-19-pandemin har antalet aktualiseringar om våld i nära relationer kring både barn och vuxna ökat. Det ställer höga krav på socialtjänst och andra aktörer inom området.

Det finns ett stort behov av övergripande och systematiskt arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Mål

Individ- och familjeomsorgen ska skapa mer jämlika livschanser för Göteborgs invånare.

Med långsiktigt och evidensbaserat arbete ska Göteborgs Stad ge invånarna jämlika förutsättningar genom att motverka socialt och ekonomiskt bestämda skillnader.

Inriktningar

Individ- och familjeomsorgens arbete ska inriktas mot att ge stöd, förebygga sociala problem, minska skillnader i hälsa och utjämna livschanser. Det förebyggande arbetet inom individ- och familjeomsorgen ska stärkas. Kvaliteten på de sociala insatserna för barn ska förbättras. Barn och unga ska få förebyggande och rehabiliterande insatser så tidigt som möjligt. Individ- och familjeomsorgen ska arbeta för att stärka tilliten till verksamheten.

Familjecentrerade arbetssätt ska utvecklas och implementeras i hela Göteborgs Stad. Fler familjecentraler ska inrättas. Det förebyggande arbetet ska stärkas och breddas till att även inkludera familjer med barn i skolålder.

En avgörande faktor för ökad jämlikhet är att fler invånare ges bättre förutsättningar till arbete eller meningsfull sysselsättning. Antalet hushåll med egen försörjning ska öka så att långvarigt beroende av försörjningsstöd minskar. Utökningen av försörjningsstödet för barnfamiljer under högtider är en fortsatt betydelsefull insats för ökad jämlikhet.

Personer i hemlöshet har samma behov av ett långsiktigt och tryggt boende som andra. Ett tryggt boende underlättar också inträde på den ordinarie bostadsmarknaden och ger förutsättningar för att stöd- och vårdinsatser ska få effekt. Individ- och familjeomsorgen ska därför arbeta förebyggande och långsiktigt för att motverka hemlöshet och erbjuda permanenta boendelösningar i första hand.

Samarbetet med den idéburna sektorn ska fortsätta att utvecklas. Samverkan med Västra Götalandsregionen behöver också fördjupas, inte minst inom missbruksvården. De tidiga stödinsatserna till vuxna med missbruk ska utökas. Arbetsmetoder och utformning av verksamheten ska utgå från forskning och beprövad erfarenhet. Arbetet behöver organiseras så att mer tid frigörs för arbete med klienter.

Arbetsmiljön inom individ- och familjeomsorgen ska förbättras genom fler anställda och utökat kvalitetsarbete. Insatser ska göras för att öka personalkontinuiteten, minska arbetsbelastningen och säkerställa kompetensförsörjningen. För att kunna utveckla det sociala arbetet ska socialsekreterare ha tid till introduktion, handledning och kompetensutveckling. Utbildad och erfaren personal ska rekryteras till socioekonomiskt utsatta områden.

Arbetet kring stöd och skydd för anhöriga till personer som rör sig i kriminella miljöer ska utökas och förstärkas

Göteborgs Stads insatser och kompetensutveckling för SRHR är viktiga och ska fortsätta.

Uppdrag

- › Arbetet med införande av särskild motprestation för försörjningsstöd ska avbrytas.
- › Periodkorterna ska åter inkluderas i försörjningsstödet.
- › Försörjningsstödet ska höjas under sommaren för barnfamiljer.
- › Behandlingar med enbart kvinnliga deltagare och behandlare ska inrättas för kvinnor som lever i missbruk.
- › Antalet medarbetare som arbetar med barn, ungdomar och vuxna som upplevt våld i hemmet ska utökas. Alla barn som utsatts eller bevittnat våld ska erbjudas samtalsstöd.
- › Fler insatser ska göras för att förebygga kriminalitet hos unga inom ramen för modellen "Trygg i Göteborg".
- › Familjecentrerat arbetssätt ska utvecklas och antalet familjecentraler ska öka.
- › Antalet boendeplatser ska öka för personer i hemlöshet. Det ska även gälla papperslösa, utsatta EU-migranter samt ensamkommande barn och unga som befinner sig i asylprocess eller är tillståndssökande.
- › En barnrättsfunktion ska inrättas för att driva barnrättsarbetet på övergripande nivå.
- › Personer som anvisas boende genom bosättningslagen ska erbjudas permanenta hyreskontrakt.
- › De ordningsvakter som finansieras kommuncentralt ska ersättas med uppsökande socialt arbete.
- › Det vråkningsförebyggande arbetet ska utökas.
- › Den nya rutinen för nödbistånd ska upphävas och den tidigare rutinen återinföras.
- › Grundbemanningen inom socialtjänsten ska utökas, framförallt för personal som arbetar med myndighetsutövning kring barn och unga.
- › Stöd och utbildning ska ges till föräldrar om att förebygga kriminalitet hos unga.
- › Ytterligare en verksamhet med samtalsstöd för våldsutsatta i nära relationer med traumatiska erfarenheter samt utsatta för sexuellt våld ska inrättas.
- › Arbetet med Sluta Skjut-modellen ska utökas.
- › En ny lokal för ett eget akutboende för kvinnor i hemlöshet ska inrättas.

FÖRSKOLA OCH SKOLA

Analys

Förskola och skola ska lägga grunden för ett liv med möjligheter. Utbildning är en mänsklig rättighet och ett jämlikt utbildningssystem är helt avgörande för att varje barn och elev ska kunna utvecklas och få sina behov tillgodosedda. I Göteborgs Stad har följande områden lyfts fram som viktiga att stärka: högre kvalitet i undervisningen, tydligare ansvar, styrning och ledning samt ökad likvärdighet mellan skolor.

Kunskap och undervisning är huvudfokus i skolan. Samtidigt har skolan stor påverkan på alla aspekter av barn och ungas liv. Öppna förskolan, förskolan och förskoleklassen stimulerar utveckling och lärande samt förbereder barn för skolgång.

Fritidshem är ett viktigt komplement till den obligatoriska skolgången. Där kan barn utforska olika miljöer och kreativa uttryck som de inte annars får ta del av.

Föräldrarnas utbildningsbakgrund präglar elevers resultat i hög grad och skolsegregationen är ett stort problem. Ökande klyftor i samhället ger många barn sämre förutsättningar att klara skolan. Bristen på utbildad personal är störst i socioekonomiskt utsatta områden. Nuvarande lagstiftning gör det svårt för kommuner att bryta skolsegregationen och skapa blandad elevsammansättning, men det ska ändå eftersträvas.

Nedskärningarna inom förskola och skola har försämrat möjligheterna att kompensera för ojämlika livsvillkor. Det finns fortfarande stora skillnader i elevers förutsättningar och skolresultat. Skolans största utmaning är att ge alla elever samma möjlighet att nå kunskapsmålen och se till att alla barn har god fysisk, psykisk och social hälsa.

Distansundervisningen som infördes i gymnasieskolan till följd av covid-19-pandemin har lett till sämre förutsättningar för elever som bor trångt eller saknar teknisk utrustning/uppkoppling. Det gäller även elever i behov av särskilt stöd. Behovet av kompensatoriska insatser har därför ökat.

Antalet barn i Göteborg beräknas öka de kommande åren. Därför måste skolor och förskolor byggas ut och rustas upp. Bristen på skolplatser i delar av Göteborg har de senaste åren fått negativa konsekvenser för elevers skolplaceringar. En hög byggtakt krävs för att både ersätta tillfälliga lokaler och bygga nya förskolor och skolor där det finns behov. Nya skolor bör placeras vid knutpunkter eller andra platser som skapar möjlighet till socioekonomiskt blandade elevgrupper.

Goda pedagogiska inom- och utomhusmiljöer är en arbetsmiljöfråga för eleverna och påverkar möjligheten att lära och utvecklas.

Mål

Alla elever ska oavsett bakgrund nå målen inom skolan och kunna utvecklas till sin fulla potential.

Alla elever ska ges förutsättningar att nå bättre kunskapsresultat. Resultaten ska höjas mest i skolor med lägst kunskapsresultat. Skolan ska i ökad omfattning kompensera för elevers olika förutsättningar på såväl elevnivå som skolnivå. Alla elever ska ges möjlighet att finna och utveckla sina individuella förmågor.

Inriktningar

Förskolan, grundskolan och gymnasieskolan ska främja kunskap, utveckling och lust att lära för att skapa trygga och kunniga invånare. All pedagogisk verksamhet ska vila på vetenskaplig grund och fokusera på långsiktiga mål. Göteborgs Stad ska ta ett stort ansvar för att skapa jämlika och jämställda förutsättningar. Fler insatser för att minska skolsegregationen ska genomföras för att ge möjlighet till elever från olika bakgrund att mötas genom hela uppväxten. Göteborgs Stad ska göra det attraktivt att arbeta som lärare och förskollärare, särskilt i de områden som har större utmaningar.

Ekonomiska resurser och andra skolutvecklingsinsatser till skolan ska fördelas efter behov. Det innebär att en större andel av resurserna ges till förskolor och skolor med stora socioekonomiska utmaningar. För att elever ska lyckas måste det finnas både tid och resurser till dem som behöver extra stöd. Kvaliteten på stöd till elever med särskilda behov ska förbättras. Stöd ska sättas in tidigt och samordningen av resurser för särskilt stöd behöver stärkas.

Förskolan ska vara en rättighet och en möjlighet för alla barn, då den har långsiktiga positiva effekter på barns lärande och utveckling. För att fler barn ska ta del av förskolan krävs satsningar på uppsökande arbete och på de öppna förskolorna. Genom att öka resurserna till förskolan så ska barngruppernas storlek minska, personaltätheten öka och förskolans kompensatoriska roll stärkas. Juli månad ska åter göras avgiftsfri för förskola och fritidshem

Undervisningen i grundskolan och gymnasieskolan ska vara allsidig och fri från konfessionella inslag. Professionen ska utforma undervisning baserad på forskning och beprövad erfarenhet. Såväl teoretiska som praktisk-estetiska ämnen ska ha en given plats. Inom- och utomhusmiljöerna ska förbättras för att främja arbetsmiljön för elever och lärare. Den fysiska miljön ska uppmuntra lärande och utveckling.

Fritidshemmens kvalitet ska säkerställas genom ökad personaltäthet och erbjuda fritidspersonal goda förutsättningar genom bland annat fortbildning och stöd via nätverk. Undervisningen i fritidshemmen ska uppmuntra elevers utveckling och lärande, men också erbjuda eleverna en meningsfull fritid. Elever ska erbjudas möjligheter att pröva nya fritidsverksamheter och skapa vägar in i föreningslivet. Både obligatorisk och frivillig verksamhet inom skolan ska präglas av hållbar utveckling.

För att kunna delta och påverka i ett demokratiskt samhälle krävs kunskap om hur samhället fungerar och att kunna förstå sin egen roll i detta. Elevdemokrati och kunskap om möjligheter att påverka samhället underlättar inte bara skolgången utan hela livet. Detsamma gäller förmågan att tillgodogöra sig information och tänka källkritiskt. Skolbiblioteken ska förstärkas.

Alla elever ska ha en trygg skolmiljö med arbetsro för att kunna tillgodogöra sig kunskap och utvecklas socialt. Det förebyggande arbetet med fysisk, psykisk och social hälsa ska stärkas genom elevhälsoteamens arbete. Den fysiska och psykiska ohälsan bland barn och unga ökar och har en tydlig både socioekonomisk och könsmässig aspekt. Därför är det viktigt att skolan tillhandahåller och ger kunskap om hälsofrämjande aktiviteter som passar alla målgrupper.

Elevhälsan ska stärkas och möta varje elev för att åtgärda ohälsa och upptäcka våld och andra missförhållanden så tidigt som möjligt. Barn- och elevhälsans uppdrag ska utgå ifrån elevens möjligheter att delta i skolarbetet. Elever ska enkelt kunna komma i kontakt med elevhälsan.

För att kunna utveckla undervisningen ska lärare ha tid till kompetensutveckling och planering. Pedagogik utförd av utbildade lärare är förutsättningen för goda elevprestationer. Utbildad och erfaren personal ska rekryteras till socioekonomiskt utsatta områden. För att förbättra lärares arbetsmiljö ska fler lärare, stödpersonal och medarbetare inom elevhälsan anställas. Grundskolan och gymnasieskolan ska samverka kring elever som riskerar att bli obehöriga till ett nationellt program.

Yrkesprogrammets status ska höjas. Fler gymnasieskolor ska ha en blandning av yrkes- och studieförberedande program. Grundskolan tillsammans med studie- och yrkesvägledningen ska arbeta för att bryta könsstereotypa utbildningsval.

Alla Göteborgs Stads skolor ska säkra sin normkritiska kompetens. Skillnaden mellan flickors och pojkars upplevelse av trygghet, trivsel och kränkningar ska belysas. Det gäller även de elever som inte identifierar sig som flickor eller pojkar så att alla elever kan ta plats.

Det kunskapsbaserade förebyggande arbetet mot våld och kränkningar ska förstärkas på skolor och i fritidsverksamhet. Syftet är att eftersträva en kommun

fri från våld. Högstadieskolor och gymnasieskolor ska genomföra aktiviteter för att bryta könsrelaterat våld och konstruktivt hantera konflikter. Kurser ska erbjudas i feministiskt självförsvar för flickor. Aktiviteter som problematiserar maskulinitetsroller ska erbjudas. Det normkritiska perspektivet är viktigt inom studie- och yrkesvägledningen så att inte yrkesvalet styrs av kön eller bakgrund.

Ledarskapet inom skolan ska vara i fokus och arbeta tillitsbaserat. Det systematiska kvalitetsarbetet ska utveckla verksamheten positivt och inte belasta den. Rektorns roll som pedagogisk ledare och lärarnas profession ska stärkas.

Göteborgs Stad välkomnar samarbete med fristående skolor, men motsätter sig etablering av aktiebolagsdrivna skolor som delar ut vinst till ägarna. Eventuella vinster ska återföras till verksamheten för att uppnå en skola med hög kvalitet. Vid ansökan om utökning eller etablering i Göteborg är det den enskilda huvudmannens ansvar att redovisa att vinstuttag inte sker. Intraprenad som organisationsform ska uppmuntras.

Skolmaten ska följa standarden för miljömåltider. Vegetarisk mat ska alltid erbjudas och möjlighet till vegansk kost ska säkerställas

Skolplacering ska ske enligt närhetsprincipen om inget annat önskats. Skolspår ska införas och utformas på ett sätt som minskar skolegregationen. För ett redan valt skolspår från förskoleklass till årskurs nio ska inget nytt val under dessa år behövas.

Alla barn ska kunna resa tryggt till och från skola och fritidshem. Kollektivtrafikresor på kvällstid ska ingå i skolkortet för alla elever årskurs i sex till nio. De elever som har skolskjuts till och från skolan ska få det även till fritidshem och korttidstillsyn.

Barn till EU-medborgare och papperslösa ska fortsatt erbjudas skolgång och ska ha rätt till förskoleplats.

Uppdrag

- › Förskolor med brist på förskollärare ska ges förutsättningar att locka utbildad personal genom bättre arbetsvillkor.
- › Juli månad ska åter göras kostnadsfri för förskola och fritidshem.
- › Antalet förskolor med obekväms omsorgstid ska utökas till sex stycken. De ska vara spridda över hela Göteborg.
- › Göteborgs Stad ska aktivt verka för att så många barn som möjligt nyttjar förskolan.

- › Det språkutvecklande arbetet på förskolor i de socioekonomiskt mest utsatta områdena ska stärkas.
- › Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska utvecklas för både elever och medarbetare, med särskilt fokus på att motverka kränkande särbehandling och sexuella trakasserier.
- › Elevhälsan ska stärkas med fokus på socioekonomiskt utsatta områden och kompetensen inom psykisk ohälsa ska höjas.
- › Insatserna inom Skolfam ska utökas för att barn som är aktuella hos socialtjänsten ska nå målen i skolan.
- › Skolskjuts ska erbjudas till fritidshem.
- › Alla elever som har behov av korttidstillsyn inom gymnasiesärskolan ska erbjudas skolskjuts.
- › Skolornas upptagningsområden ska förändras för att skapa en så stor variation av socioekonomisk bakgrund som möjligt i elevsammansättningen.
- › Hur en ny eller befintlig högstadieskola kan få teknikinriktning ska undersökas.
- › Utemiljöer på skolor ska rustas upp för att uppmuntra fysisk aktivitet.
- › Studie- och yrkesvägledningen ska byggas ut.
- › Förutsättningarna för pilotprojekt på skola och/eller förskola där överbliven mat kan köpas till självkostnadspris ska utredas.
- › Nya skolor ska planeras utifrån tillräcklig kapacitet att kunna möta variation i barnkullar för att uppnå mer förutsägbarhet.
- › Antalet kommunala grundskolor ska utökas i områden med brist på skolplatser.
- › Att placerade barn och barn som bor i skyddat boende erbjuds förskola ska säkerställas.
- › Tvärprofessionella insatser för att motverka skolfrånvaro och stötta unga att komma tillbaka till skolan ska erbjudas i hela Göteborg.
- › Fler kompensatoriska åtgärder ska genomföras för att öka måluppfyllelsen för de elever som påverkats negativt av covid-19-pandemin.
- › Skolor i socioekonomiskt utsatta områden ska rustas upp.
- › Förskolebussens verksamhet ska utvecklas och kunna nyttjas av alla förskolor.

- › Utbildningsinsatser ska genomföras för elevhälsans medarbetare för att höja kompetensen i att identifiera och bemöta de barn och unga som utsätts för våld eller sexuella övergrepp, inklusive hedersrelaterat och killars våld mot tjejer i nära relation.
- › Våldsförbyggande arbete kring destruktiva maskulinitetsnormer i skolorna och fritidsverksamheten ska införas på fler skolor.
- › Kompetenshöjning av lärare med fokus på samtycke, hbtq-frågor, porrens skadeverkningar, sexuella trakasserier och hedersproblematik ska genomföras för att förbättra sex och samlevnadsundervisningen.

ÄLDRE

Analys

Andelen äldre som får äldreomsorg har stadigt minskat sedan 1980. Den främsta anledningen är att människor blivit allt friskare, men det handlar även om minskade resurser.

Gruppen äldre väntas öka kraftigt och därmed även gruppen som är i behov av äldreomsorg. Samtidigt ökar konkurrensen om arbetskraften. Det ställer stora krav på att skapa goda arbetsplatser och attraktivare jobb för att lyckas rekrytera medarbetare. Likaså kommer behovet av nya boenden för äldre att öka, särskilt mellanboendeformer.

Hälsans ojämlika fördelning består. Den genomsnittliga livslängden ökar i alla socioekonomiska skikt förutom för kvinnor med endast förgymnasial utbildning, vars livslängd minskar.

Under covid-19-pandemin gjordes inte tillräckliga insatser för att motverka smittspridningen inom äldreomsorgen. Konsekvensen blev att många äldre smittades och avled.

I takt med att vårdkvaliteten blir högre förändras också förutsättningarna. Det har skapat ett större behov av kompetensutveckling i den kommunala hälso- och sjukvården samt i äldreomsorgen.

Social isolering är ett stort problem bland många äldre och de ges inte möjlighet till nya upplevelser och en meningsfull tillvaro i tillräckligt stor utsträckning.

En stor utmaning har varit att anpassa verksamheterna efter systemet enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) som införts i hemtjänsten. En annan utmaning för äldreomsorgen är att anpassa verksamheten till den nya Äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Mål

Äldres livsvillkor ska förbättras.

Livsvillkoren ska förbättras genom att äldres självbestämmande stärks och hälsoskillnaderna utjämnas.

Inriktningar

Alla äldre har rätt till ett gott liv. Kvaliteten inom äldreomsorgen ska förbättras och äldres självbestämmande ska öka. Arbetet med att förbättra arbetsmiljön för hela äldreomsorgen ska intensifieras för att göra yrket mer attraktivt. Äldreomsorg som bedrivs i kommunal och idéburen regi ska öka. Resurserna till äldreomsorgen ska öka.

Äldres hälsa ska förbättras och skillnaderna i hälsa bland äldre ska minska. Det förebyggande arbetet för att nå dem med sämst hälsa ska förstärkas. För att motverka social isolering ska Göteborgs Stad arbeta förebyggande och uppsökande.

För att motverka smittspridning inom äldreomsorgen i framtiden ska Göteborgs Stad dra lärdomar av covid-19-pandemin. Bland annat ska tillgång till skyddsutrustning säkras, andelen timavlönade ska minska och förutsättningarna för chefer inom äldreomsorgen förbättras.

Göteborgs Stads hälso- och sjukvård och hemtjänst ska anpassas efter att allt fler med stora omsorgs- och vårdbehov bor kvar hemma. Kompetensutveckling och kvalitetsuppföljning av den kommunala hälso- och sjukvården ska stärkas. Antalet vårdskador ska minska och kompetensen hos medarbetarna ska öka både avseende somatiska och psykiatriska diagnoser.

Göteborgs Stad ska arbeta för hög kontinuitet avseende personal, kvalitet och tidpunkt för hjälpinsatser så att de äldre kan känna sig trygga med den hjälp de får. Arbetet med Attraktiv Hemtjänst, där de äldre ska få ökat inflytande och självbestämmande och jobben bli mer attraktiva för medarbetarna, ska stärkas. I det arbetet ska även medarbetarnas engagemang och kompetens tas till vara.

Göteborgs Stads arbete med att planera äldreomsorg för dem med annat modersmål ska förstärkas. Möjligheten för dem som har behov av omsorg att kommunicera med personalen på sitt modersmål inom äldreomsorgen ska öka.

Arbetet med att möta äldre hbtq-personers behov ska förbättras genom att sprida ett normmedvetet arbetssätt till fler verksamheter. Utbildningar i normkritik och hbtq-inriktningar på boenden är förutsättningar för att ge ett bättre bemötande och skapa trygghet. Mellanboendeformer för hbtq-personer ska främjas.

Fler trygghetsboenden och gemenskapsboenden ska bygga för att främja äldres möjligheter till längre självständigt boende. Trygghetsbostäder ska inrättas i befintligt fastighetsbestånd med rimliga hyror och i alla delar av Göteborg. Subventionerna för att bygga trygghetsboenden ska utökas. Allmännyttiga, idéburna och privata bostadsbolag spelar alla en viktig roll.

Utemiljöerna i anslutning till äldreboenden och trygghetsboenden ska utvecklas för att stimulera utevistelse. Kvaliteten på maten och måltidssituationen i äldreomsorgen ska förbättras. Möjligheterna att välja mat ska öka. Långa transporter av färdiglagad mat bör undvikas. Hyresgäster på äldreboenden ska i större utsträckning få tillgång till lokalt lagad mat.

Djur har en positiv inverkan på äldres mående, särskilt inom demensvården. Göteborgs Stad ska aktivt arbeta med djur som metod på fler äldreboenden.

Alla hyresgäster på äldreboenden ska ha tillgång till wifi i sina lägenheter.

Uppdrag

- › Minst 1200 trygghetsbostäder och fler gemenskapsboenden ska inrättas under mandatperioden.
- › Fler äldreboenden ska drivas som intraprenad för ökat inflytande för personalen.
- › Ett trygghetsboende ska inrättas för äldre hbtq-personer.
- › Minst en äldreboendeenhet avsedd för hbtq-personer ska inrättas.
- › En äldreakademi ska inrättas för fortbildning och grundutbildning inom äldreomsorg.
- › Uppdraget att införa en taxa i den kommunala hälso- och sjukvården ska avbrytas.
- › Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom hemtjänsten ska avskaffas. Möjligheten för idéburna aktörer att driva hemtjänst och omsorgstagares valfrihet ska öka.
- › Trygghetslarmen ska göras avgiftsfria.
- › Anhörigcentrum ska inrättas i alla delar av Göteborg.
- › Körkortsutbildning ska erbjudas till medarbetarna i hemtjänsten.
- › Minutstyrningen i hemtjänsten ska minska.
- › Det preventiva arbetet för att minska fallolyckor bland äldre ska stärkas.
- › En utredning ska genomföras om och i så fall hur, en demensby kan skapas.

MILJÖ OCH KLIMAT

Analys

Göteborgs Stad har sedan flera år tillbaka arbetat hårt för att minska negativ miljö- och klimatpåverkan, men det behövs fortsatt omfattande åtgärder. De flesta av våra stora miljöproblem är globala och kräver därför även insatser på nationell och internationell nivå.

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga och vi befinner oss i ett klimatnödläge. Under senare år har allt fler erkänt klimatkrisen. Sedan 2016 finns Parisavtalet, ett globalt klimatavtal, med sikte mot endast 1,5 graders uppvärmning. För att nå målet krävs kraftfulla åtgärder. Forskningen är enig om att de åtgärder som hittills presenterats är otillräckliga. I rapporten ”Fossilfritt Göteborg – vad krävs?” framgår vad Göteborgs Stad behöver göra för att uppnå vår del av Parisavtalet.

2021 antogs ett nytt miljö- och klimatprogram för Göteborgs Stad som bland annat syftar till att uppfylla målen i Parisavtalet. Det miljöledningssystem som har tagits fram behöver implementeras i hela Göteborgs Stad.

Den biologiska mångfalden är hotad. Förlust av ekosystem och biologisk mångfald har blivit än mer aktuellt i samband med att Göteborg växer. Göteborg behöver sammanhållna grön- och vattenområden. Både dagens och kommande generationer är helt beroende av fungerande naturmiljöer och ekosystemtjänster.

Omställningen av Göteborg i en hållbar riktning är både en utmaning och en möjlighet. För att lyckas krävs att alla delar av samhället bidrar. Det har stor betydelse hur vi reser, vilka produkter vi köper och vad vi äter. För att klara miljömålen är det nödvändigt att återuppbyggnaden efter pandemin görs med hållbara lösningar. Genom att skapa ett resurseffektivt samhälle med en mer cirkulär ekonomi där produkter och råvaror återanvänds eller återvinns kan resurserna räcka till framtida generationer.

Dagens konsumtionsmönster är ohållbara och ojämlika. Även köns- och socioekonomiska skillnader bidrar till att olika grupper i Göteborg påverkar miljön olika mycket.

Mål

Göteborg ska minska sin miljö- och klimatpåverkan för att bli en hållbar stad med globalt och lokalt rättvisa utsläpp.

Senast 2030 ska Göteborgs Stads konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser vara netto noll. Den biologiska mångfalden och resurshushållningen ska öka.

Inriktning

Miljöarbetet ska inriktas på att nå Göteborgs Stads lokala miljömål med tydligt fokus på målet om begränsad klimatpåverkan. För att lyckas krävs fortsatt kraftfulla åtgärder och att takten i åtgärdsarbetet ökar. Göteborg ska vara en föregångare inom miljöområdet och en av världens mest progressiva städer i att åtgärda klimat- och miljöproblem. Arbetet inom Viable cities ska fortsätta för att Göteborg ska bli en av Europas 100 klimatneutrala städer. Genom att utlysa klimatnödläge får klimatfrågan högre prioritet. Återuppbyggnaden av samhället efter covid-19-pandemin ska bidra till att minska miljö- och klimatpåverkan. Klimatekonomisk privatrådgivning ska erbjudas.

Miljö- och klimatprogrammet ska genomföras. Här behöver Miljö- och klimatnämnden ta ett tydligt ansvar för hela Göteborgs Stads arbete. Miljöfrämjande beteenden ska uppmuntras. En omställning till en hållbar livsstil är nödvändig, där de som står för de största utsläppen ska bidra mest till omställningen. Miljötillsyn är också en viktig del i arbetet för att nå Göteborgs Stads miljömål och ska därför stärkas.

Göteborgs Stad ska samordna och styra miljö- och klimatarbetet i en långsiktigt hållbar riktning där insatser stödjer och förstärker varandra. Det lokala klimatrådet med experter ska ges en mer granskande roll och arbeta mer utåtriktat. Göteborg ska vara en ledande part i omställningen till ett fossilfritt Sverige och driva på för ett fossilfritt Göteborg. Åtgärderna i utredningen ”Fossilfritt Göteborg – Vad krävs?” ska genomföras. Göteborgs Stad ska vara öppen för nya innovativa lösningar. Omställningsarbetet ska ske inkluderande och ta in invånares synpunkter.

Takten i att genomföra Färdplan för fossilfri fjärrvärme 2035 ska höjas och beroendet av raffinaderiernas fossila spillvärme ska ersättas av ekologiskt hållbara alternativ. Produktion av förnybar el och biogas ska öka bland annat genom utbyggnad av vindkraft, solex och solvärme samt ökad biogasproduktion från matavfall.

Energieffektivisering ska fortsatt vara ett aktivt arbete. Uppvärmningsbehovet ska minska genom energieffektivisering av allmännyttan och Göteborgs Stads egna lokaler. Vid nybyggnation och renovering ska hållbara materialval och energieffektivitet alltid eftersträvas.

Avfallsmängderna ska minska. Göteborgs Stad ska arbeta för mer cirkulära flöden, i första hand genom att förebygga uppkomsten av avfall och i andra hand för en högre grad av återanvändning och återvinning. Infrastruktur för avfall ska finnas med tidigt i den fysiska planeringen. Avfallshanteringen av plast ska förbättras. Systemet för fastighetsnära insamling ska utvecklas till sortering i fler fraktioner.

Inköp av produkter som har längre livslängd ska uppmuntras och utvecklingen av cirkulär ekonomi främjas. Användning av engångsartiklar ska minska och fossil plast ska på sikt fasas ut.

Gifter som påverkar människor, djur och miljö negativt ska minska. Ämnen med särskilt farliga egenskaper ska inte användas eller släppas ut, varken i luft, mark eller vatten. Det gäller både direkta utsläpp och via olika produkter. Göteborgs Stads arbete mot spridning av föroreningar ska förbättras. Även arbetet mot nedskräpning ska stärkas, med särskilt fokus på plast och mikroplaster.

Göteborgs Stad ska sluta använda farliga kemikalier i sina verksamheter. Barn som växer upp i Göteborg ska växa upp så giftfritt som möjligt. Eftersom barn är känsligare än vuxna ligger fokus på miljöer där barn vistas. Arbetet med ”Giftfri förskola” ska fortsätta och utvecklas.

Framdriften i uppgraderingen till ultrafilter vid Alelyckans vattenreningsverk ska säkerställas för att säkra dricksvattenkvaliteten. Avloppsslammet måste bli renare för att på sikt möjliggöra ett kretslopp av näringsämnen. Göteborgs Stad ska inte bidra till att sprida giftigt slam. Nya steg ska tas för att inrätta läkemedelsrening vid Ryaverket. Avfallskvarnar ska förbjudas för att minska belastningen på Ryaverket.

Åtgärdsprogrammet mot buller ska genomföras så att negativ påverkan på människors hälsa från omgivningsbuller minskar. Eftersom många stora byggprojekt kommer pågå under lång tid krävs särskilda insatser för att minska byggbullret.

Göteborg ska ha ett landskap med rik variation av naturtyper. Ett friskt hav och sammanhängande gröna stråk ger goda spridningsmöjligheter för djur och växter samt fungerande ekologiska processer. Mångfalden av djur och växter ska bevaras. För att hotade arter ska överleva är det viktigt att de får sina biotoper skyddade. Regelbundna naturinventeringar behövs också för att följa utvecklingen i naturen. Inom Göteborg finns flera naturreservat, men också många värdefulla land- och vattenområden som idag saknar skydd. Naturområden ska skyddas enligt Byggnadsnämndens prioriteringslista, där Lärjeåns dalgång ska genomföras först.

Stråken som binder samman olika grönområden ska förstärkas. Gränzoner mellan olika naturtyper är viktiga att skydda liksom gamla träd, ädellövskogar, våtmarker och grunda havsvikar. Havsmiljön ska värnas. Strandskyddet är ett viktigt verktyg, både för att bevara biologisk mångfald och att ge alla människor tillgång till attraktiva strandmiljöer. Dispenser ska undvikas. Skötseln av mark- och vattenområden, även de i stadsmiljön, ska ske så att god biologisk mångfald bevaras och främjas även i områden som inte är skyddade.

Människors tillgång till natur och vatten ska väga tungt i förhållande till havsnära exploatering och militärövningar i skärgården.

Skogspolicyn ska följas. Stora äldre träd i centrala Göteborg ska hanteras varsamt och nyplantering av träd ska fortsätta. Odling för husbehov och för att gynna den biologiska mångfalden ska uppmuntras. Jordbruksmark i Göteborgs Stads ägo ska användas för ekologisk produktion av mat.

Arbetet med miljömåltider är av betydelse för att vi ska nå våra miljömål. Hela Göteborgs Stad behöver därför arbeta aktivt med frågan. Andelen vegetarisk och vegansk kost ska öka. Vegetarisk kost som förstahandsalternativ ska införas i Göteborgs Stads verksamheter inklusive kurser och konferenser, men med undantag för boenden.

Uppdrag

- › Genomförandet av åtgärderna i rapporten "Fossilfritt Göteborg – vad krävs?" ska påskyndas.
- › Ett lokalt klimatråd med experter ska inrättas för att påskynda klimatomställningen.
- › Alla nämnder och styrelser ska ta fram klimatbudgetar.
- › Miljötillsynen ska inriktas på att nå Göteborgs Stads miljömål i miljö- och klimatprogrammet.
- › Växtbaserade alternativ ska alltid erbjudas för att minska konsumtionen av komjölk.
- › Vegetarisk kost ska vara förstahandsalternativ i de verksamheter där personer vistas men inte bor, inklusive vid kurser och konferenser.
- › Måltidspersonal och andra relevanta grupper ska utbildas i ekologisk, vegetarisk och vegansk kost.
- › Andelen ekologisk mat ska öka till minst 60 procent och vara närproducerad i så stor utsträckning som möjligt.
- › Arbetet med att minska matsvinnet enligt "Göteborgsmodellen för mindre matsvinn" ska utvecklas och spridas till alla måltidsverksamheter.
- › Göteborgs Stad ska förberedas för bostadsnära insamling av förpackningar och tidningar.
- › Arbetet med att starta nya kretsloppsparkar på Hisingen och i sydväst ska påskyndas.
- › De fria besöken på återvinningcentraler ska begränsas till sex stycken.

- › Andelen av den kommunala avfallsinsamlingen som direkttilldelas Renova AB ska öka.
- › Fler naturreservat ska bildas. Skötseln av värdefull natur ska utökas och fler gamla träd ska skyddas.
- › Skötseln av Göteborgs gröna ytor ska förbättras för att gynna biologisk mångfald för exempelvis pollinerande insekter.
- › Skyddsområden för ålgräsängar ska inrättas.
- › Åtgärder för att nå god vattenstatus i hav och sjö ska förstärkas.
- › Kontinuerliga mätningar av luftföroreningar och buller vid förskolor ska påbörjas.
- › Nya platser för egen odling, tillsammansodling och kommersiell produktion ska tillskapas.
- › Verksamheten vid Angereds gård ska permanentas, skalas upp och spridas för att öka produktionen av närodlad och ekologisk mat.
- › Fler insatser för delningsekonomi ska genomföras inom strategin för cirkulär ekonomi.
- › Utlåning inom olika kategorier såsom verktyg, leksaker och kläder ska utvecklas.
- › Ökade miljökrav ska ställas på fartygen som lägger till i Göteborgs hamn.
- › Göteborg Stads klimatanpassningsarbete ska påskyndas och en handlingsplan för klimatanpassning ska tas fram.
- › Riktlinjer ska tas fram för hur reklam från företag inom kol-, olje- och gasutvinning samt flygresor kan förbjudas på Göteborgs Stads reklamtavlor.
- › Hur kommunala bolags avkastningskrav kan påverka uppfyllelse av miljö- och klimatmålen ska kartläggas.
- › Göteborg Energi AB ska utreda hur användandet av spillvärme från fossil verksamhet kan ersättas av miljömässigt hållbara alternativ.
- › Renova AB får i uppdrag att påbörja projektering av en biokolsanläggning i samverkan med ägarkommunerna.
- › Renova AB, Göteborg Energi AB och Göteborgs hamn AB ska fortsätta arbetet för att uppnå negativa utsläpp.
- › Antalet vindkraftverk ska utökas, exempelvis genom att kartlägga möjligheterna till havsbaserad vindkraft utanför Göteborg och möjligheten för vindkraftverk på Göteborgs Hamns mark på Risholmen ska utredas.

- › Uthyrning av solceller till privatpersoner och fastighetsägare ska möjliggöras.
- › Fler kommunala och kooperativa solcellsparkar ska byggas där personer, bostadsrättsföreningar och organisationer ges möjlighet att ta del av tekniken.
- › Genomförandet av Elektrifieringsplanen ska påskyndas.

STADSUTVECKLING OCH BOSTÄDER

Analys

Göteborg har funnits och utvecklats under 400 år. Stadsutvecklingens utformning är av stor betydelse för människors upplevelse av staden. Bostad är en mänsklig rättighet och en del av den generella välfärden. Göteborg har under många år haft en kraftig befolkningstillväxt. Det ställer höga krav på fungerande stadsutveckling och bostadsbyggande.

Göteborgs Stad tar idag ansvar för de bilder och budskap som sprids i det offentliga rummet genom att ett förbud införts mot sexistisk och rasistisk reklam och spelreklam på kommunal mark. Bostadsbristen och bostadssegregationen är stor. Särskilt drabbas unga vuxna, nyanlända och personer med låga inkomster. Framförallt är bristen på hyresrätter stor och hyresnivåerna på nybyggda lägenheter för höga. Bostadsbristen bidrar också till trångboddhet, osäkra boendeförhållanden och hemlöshet.

I Göteborg lever många ensamkommande ungdomar som saknar bostad. De är ofta beroende av frivilligorganisationer för att få sina grundläggande behov tillgodosedda.

Byggnation har en stor påverkan på klimatet och miljön. Därför krävs kraftfulla åtgärder för att göra byggindustrin klimatneutral. Klimatförändringarna leder bland annat till fler värmeböljor, skyfall och höjda havsnivåer med översvämningar som följd. Åtgärder behöver därför göras inom stadsutvecklingsområdet för att minska utsläppen av växthusgaser och för att förbereda Göteborg för ett förändrat klimat.

Mål

Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre.

Bostadsbyggandet och nödvändig infrastruktur ska bättre styras mot de behov som finns. Fler hyresrätter ska byggas och hyresnivåer anpassas även för personer med låga inkomster. Det ska finnas rörlighet på bostadsmarknaden och möjlighet att flytta.

Inriktningar

Bostadsbristen ska byggas bort. Göteborg ska utvecklas till en levande och trygg stad med blandad bebyggelse. Nybyggnation ska främst ske i redan exploaterade lägen där kollektivtrafik och lokal service finns på gångavstånd. Därmed blir bilen mindre nödvändig, torgen bli mer levande och det lokala näringslivet utvecklas.

Stadsutvecklingen ska bidra till en attraktiv stad med högre byggtäthet, god kollektivtrafik och bevarad grönska. Göteborg Stads strategi för utbyggnadsplanering, trafikstrategin och grönstrategin ska vara viktiga utgångspunkter för all stadsutveckling. Behovet av lokaler för skola, äldre, kultur och idrott behöver tillgodoses parallellt med bostadsbyggandet.

Göteborg Stads klimatanpassningsarbete ska påskyndas för att motverka konsekvenserna av klimatförändringarna. Åtgärder såsom älvkantsskydd och lokalt omhändertagande av dagvatten ska eftersträvas, exempelvis genom fler träd och multifunktionella lösningar som kan bidra till en positiv stadsbild.

Stadsutvecklingen ska verka för att minska segregationen och utjämna skillnader i livsvillkor och hälsa. Arbetet för att bryta boendesegregation och öka attraktiviteten i fler delar av Göteborg ska utvecklas och nya sätt att göra bostadsområden demografiskt och socioekonomiskt blandade ska utformas. Särskilda insatser ska genomföras för att öka inflyttningen av personer med låg inkomst till områden med hög medelinkomst så att segregationen bryts i hela staden. Utformning av bebyggelse och offentliga platser ska göras på ett socialt hållbart sätt där människan sätts i fokus. Social-, jämställdhets- och barnkonsekvensanalyser ska integreras i stadsutvecklingsprocesserna.

Kulturen ska utgöra en integrerad del av stadsutvecklingen och kulturplanering ska ingå tidigt i planprocessen. Enprocentregeln för konstnärlig gestaltning ska tillämpas vid nybyggnation. Renoveringar och underhåll av byggnader och stadsmiljöer ska genomföras med hänsyn till platsernas och byggnadernas kulturhistoria.

Områden ska planeras för att uppnå en mångfald av upplåtelseformer och bostadstyper. Det utesluter dock inte att nya hyresrätter byggs i områden med många hyresrätter. Fler småskaliga byggbolag och byggemaskiner ska ges möjlighet att bygga i Göteborg, därför ska fler detaljplaner tas fram innan marken anvisas. Även andra sätt att stimulera en mångfald av aktörer på byggmarknaden ska utvecklas. En kraftsamling för utbyggnad ska göras i de socioekonomiskt mest utsatta områdena och Hammarkullen och Angered Centrum ska på sikt byggas ihop.

Bostadsbristen ska byggas bort genom ökat bostadsbyggande där minst hälften av bostäderna ska vara hyresrätter. Fler bostadsprojekt ska initieras där hyresnivåerna hålls nere, exempelvis genom på förhand förhandlade hyror eller markanvisningstävlingar. Prefabricerade hus kan vara ett sätt att snabba upp byggprocessen, liksom tillfälliga bostäder.

Allmännyttan ska utveckla samverkan med civilsamhället för att förbättra förvaltningen av sina bostäder. De lägenheter inom allmännyttan som är i behov av upprustning ska rustas upp och energieffektiviseras. Hyresgäster ska inte behöva lämna sina hem på grund av hyresökningar. Därför är det viktigt att en dialog förs med hyresgäster vid renovering. Bostäder med rimliga hyror ska värnas och inga utförsäljningar av allmännyttan ska ske. Allmännyttan ska främst bygga bostäder med rimliga hyror i områden där dessa är under-representerade.

Huvudinriktningen är att alla bostäder ska vara tillgänglighetsanpassade. För personer med normbrytande funktionalitet ska boendet anpassas efter behov med stöd och service. Arbetet med att reservera lägenheter enligt F100 ska fortsätta. Tillgängligheten till stadsrummet och publika lokaler ska öka genom att fysiska hinder byggs bort. Alla ska kunna röra sig fritt i Göteborg oavsett funktionalitet.

Göteborgs stad ska motverka hemlöshet genom bland annat uppsökande arbete, individuella insatser och att reservera lägenheter för kommunala kontrakt och Bostad först. Samverkan med den idéburna sektorn ska fortsätta. Barnfamiljer ska i första hand erbjudas permanent boende istället för tillfälliga lösningar.

Personer som utsätts för våld i nära relationer ska kunna få förtur till vissa lägenheter. Arbetet med den nationella samverkan som ger våldsutsatta möjlighet att byta bostadsort ska fortsätta.

När Göteborg växer ska grönområden skyddas och utvecklas. Alla invånare ska ha nära till ett grönområde. De gröna kilarna ska stärkas genom integrering med närliggande parker och naturområden. Jubileumsparken i Frihamnen ska bli en urban stadspark och invånarna ska ha ett stort inflytande över hur den utformas och växer fram.

Intresset för närproducerad mat växer och en hög självförsörjningsgrad ger större motståndskraft i kriser. Därför ska fler ges möjlighet att odla, både i mindre skala och för kommersiell produktion. Samverkan med omgivande landsbygd ska förbättras.

Utformningen av byggnader och stadsmiljöer ska vara hållbar och av hög kvalitet i hela Göteborg. Strävan efter låg klimatpåverkan ska ingå som en del i planarbetet. Miljökrav vid nybyggnation och renovering ska höjas och följas

upp i samverkan med bygg- och anläggningsbranschen. Fler byggnader ska byggas av klimatneutrala och giftfria material. Byggnader med lågt energibehov eller med energiöverskott ska eftersträvas. Innovationer inom hållbart byggande ska premieras.

Den höga byggtakten och infrastruktursatsningarna innebär fler byggarbetsplatser runt om i Göteborg. Därför ska byggsamordningen av projekt som påverkar varandra utvecklas så att byggtrafik och logistik fungerar. Störningarna av byggarbetsplatserna i det offentliga rummet ska minskas så långt som möjligt. Buller nära bostäder är en hälsorisk och ska begränsas. Temporära åtgärder som pop up-parker eller tillfälliga konstinstitutioner ska ge ökade kvaliteter under byggtiden.

Inga nya externa köpcentrum ska byggas eller planeras då de bidrar till en ökad biltrafik och utarmning av annan handel. Istället ska city- och lokalhandel främjas.

Uppdrag

- › Byggmålet för mandatperioden ska öka till 22 000 färdigställda bostäder inklusive kommunal service.
- › Produktionstakten ska öka till 2500 lägenheter per år inom allmännyttan, varav minst 2000 ska vara hyresrätter.
- › För att tilldelas mark ska privata fastighetsägare överlåta motsvarande 10 procent av nytt bostadsbestånd till Fastighetsnämnden för olika sociala ändamål.
- › För att tilldelas mark ska privata fastighetsägare förmedla samtliga lediga hyresrätter i sitt bestånd på BoPlats.
- › För att tilldelas mark ska fastighetsägare förhandla om hyreshöjningar och renoveringar av hyresrätter med berörda hyresgäster.
- › Minst hälften av alla markanvisade bostäder ska vara hyresrätter med rimliga hyror.
- › Minst 10 procent av alla markanvisade hyresrätter ska anvisas med hyrestak om max 1150 kronor per kvadratmeter och år.
- › 80 procent av alla markanvisade hyresrätter ska anvisas med en hyra om max 1700 kronor per kvadratmeter och år.
- › Vid renovering och standardhöjningar inom allmännyttan ska ett minimalalternativ kunna väljas som innebär ingen eller en mycket liten hyreshöjning så att alla hyresgäster har möjlighet att bo kvar.
- › Allmännyttan ska komplettera sina hyresrätter med de storlekar och lägenhetstyper som saknas i varje område.

- › Hjällbo, Hammarkullen, Angered Centrum, Gårdsten, Lövgärdet och Rannebergen ska byggas ihop utan att Lärjeåns dalgång påverkas.
- › Planering för att bygga ihop Kortedala och Bergsjön, genom att boulevardisera Almanacksvägen och Kortedalavägen, ska påbörjas.
- › Hur byggherrelaget Framtiden Byggtutveckling kan omvandlas till ett utförande byggbolag ska utredas.
- › Högre miljökrav ska ställas vid byggnation på kommunens mark för att minska miljö- och klimatpåverkan.
- › En högre andel av de hus som byggs ska byggas av trä.
- › Vid nybyggnation ska Göteborgs Stad använda erfarenheterna från förskolan Hoppet för att möjliggöra fossilfritt byggande i så stor utsträckning som möjligt.
- › Områden för vindkraft och solcellsparker ska pekas ut i Göteborgs Stads översiktsplan.
- › En plaskdamm ska anläggas i Biskopsgården.
- › Föreningars och gruppers möjligheter att affischera för kultur- evenemang och icke-kommersiella evenemang i det offentliga rummet ska prioriteras framför utrymme för reklam.
- › Göteborgs Stads djurparksverksamhet ska på sikt minska antalet inhägnade djur.
- › Vid nybyggnation ska områden där gatsten dominerar tillgänglighets- anpassas.
- › Fler icke-kommersiella mötesplatser både inom- och utomhus ska tillskapas.
- › Minst 50 kommunala vattenposter ska byggas.
- › Projektet muddring av Fiskebäcks hamn ska avbrytas.

TRAFIK

Analys

God trafikplanering är en förutsättning för människor att få ihop vardag och fritid och skapar mer jämlika och jämställda livsvillkor.

Kollektivtrafiken idag är inte tillräckligt utbyggd för att nå målen om ett hållbart resande. Genom en utvecklad kollektivtrafik ges fler möjlighet att nå Göteborgs utbud av studieplatser, arbetsplatser, kultur och fritid utan att vara beroende av tillgång till bil. I dagsläget saknas finansiering för att genomföra åtgärderna i Målbild Koll2035 för kollektivtrafikens utveckling i Göteborg, Partille och Mölndal.

Göteborg behöver utvecklas till en modern och bra cykelstad. Den nya Hisingsbron gör det enklare att cykla över älven, men mer behöver göras. Förverkligandet av cykelprogrammet och utvecklingen av lånecykelsystem är viktiga steg för att uppnå detta, liksom att bygga en ny gång- och cykelbro över älven vid Packhuskajen. Klimat- och miljöpåverkan samt buller och trängsel från trafiken behöver minska för att bidra till en hållbar stadsutveckling.

Trafiksäkerheten har generellt ökat och färre har blivit allvarligt skadade. Däremot har cykelolyckorna ökat och fallolyckor blivit fler. Dessutom har antalet olyckor med elsparkcyklar ökat. I takt med att Göteborg förtätas och fler personer samsas om trafikutrymmet behöver trafiksäkerhetsarbetet förbättras ytterligare.

Västsvenska paketet är ett steg i omställningen till ett hållbart resande och viktigt för den regionala arbetsmarknaden och att få hållbara godsflöden i och genom Göteborg. De stora projekten i Västsvenska paketet håller just nu på att genomföras. Det ställer krav på hur trafiken leds om och att nya lösningar skapas för att bibehålla god tillgänglighet och mobilitet under byggskedet. Byggtiden ger också en möjlighet att skapa nya hållbara resvanor och tillfälliga mötesplatser i Göteborg.

Resvanorna har dramatiskt förändrats under 2020 och 2021 på grund av covid-19-pandemin. Resandet har blivit mindre hållbart eftersom färre reser med kollektivtrafiken och andelen resande med bil har ökat. Västra Götalandsregionens cykelpotentialstudie visar på stor potential att få fler att cykla till och från jobb och fritidsaktiviteter.

Fordonssektorn genomgår en förändring inom elektrifiering, automatisering och digitalisering. Delandelösningar såsom bilpooler och uthyrning av elsparkcyklar ökar. Utvecklingen av nya mobilitetslösningar går snabbt. Detta kommer få stor påverkan på framtida trafik i Göteborg.

Det klimatpolitiska ramverket för Sverige innebär ett klimatmål om att utsläppen för inrikes transporter senast år 2030 ska vara minst 70 procent lägre jämfört med 2010 års nivå. Detta ställer höga krav på Göteborgs Stads omställningsarbete.

Mål

Det hållbara resandet ska öka.

Biltrafiken ska minska och tillgängligheten för gående och cyklister ska öka liksom resandet med kollektivtrafik. Stadsrummet ska användas effektivt utifrån rättvise- och hälsoskäl. Trafikens negativa påverkan på hälsa, klimat och miljö ska minska.

Inriktning

Biltrafiken ska minska till förmån för kollektivtrafik, cykeltrafik och gående. Minskad biltrafik bidrar till minskad trängsel, förbättrad luftkvalitet och minskat buller. Dessutom frigörs utrymme för människor att röra sig i innerstaden.

Kollektivtrafiken ska utgöra stommen i stadstrafiken. Alla ska kunna resa miljövänligt, enkelt och mer tillgängligt. Därför behöver kollektivtrafiknätet byggas ut och priserna hållas nere. Målbild Koll2035 ska förverkligas. I det arbetet är tvärförbindelser viktiga för att avlasta centrum för bättre framkomlighet. Skolbarn och skolungdomar ska erbjudas fria resor med kollektivtrafiken under sommaren.

Trafikplaneringen ska bidra till att skillnaderna i resmönster baserat på kön utjämnas. Tillgänglighetsanpassningen av hållplatser ska prioriteras. Färdtjänsten och Flexlinjen ska utvecklas så att dess passagerare får samma nytta av kollektivtrafiken som övriga resenärer. Vid upphandling av färdtjänst ska krav ställas på eldrift.

Göteborgs Stad ska vara delaktig i att ta fram nya fordons- och mobilitetsinnovationer som gynnar en hållbar stadsutveckling. Göteborgs Stads fordon ska bli fossilfria och nyttjas effektivare. Utbyggnaden av laddstationer för elfordon i staden ska fortsätta.

Trafikmiljön ska utformas på ett sätt som främjar barns säkerhet och rörelsefrihet, detta är särskilt viktigt vid skolor och förskolor. Möjligheten att gå till fots eller cykla mellan olika platser ska prioriteras högt. Trottoarer och gångbanor ska skiljas från cykelbanor och gångstråken ska vara gena och tydligt markerade.

Göteborg ska utvecklas till en cykelstad i enlighet med cykelprogrammet med fasta förbindelser över älven. Bygget av en central gång- och cykelbro

har beslutats och ytterligare gång- och cykelbroar ska planeras. Säkerheten för cyklister ska prioriteras högre och cykelolyckorna ska minska. De årliga reinvesteringsmedlen till underhåll av cykelinfrastruktur ska öka. Under tiden som flera byggprojekt pågår finns tillfälle att uppmuntra cykel som attraktivt transportmedel. En särskild cykelsatsning ska genomföras för att säkra framkomligheten och för att få fler att cykla. Fler gator ska göras bilfria för en levande stadsmiljö för gång- och cykeltrafik.

Trafikens påverkan på bullersituationen, klimatet och luftkvaliteten ska förbättras genom bland annat att trafikmiljön anpassas och hastigheter för biltrafiken sänks. Arbetet med sänkning av hastighet till 30 km/h på fler gator ska återupptas utifrån hastighetsplanen. Införandet av striktare miljözoner är viktigt för att minska trafikens negativa hälsoeffekter. Därför ska miljözon 2 införas i samma område som nuvarande miljözon för tunga fordon. Möjligheterna att införa miljözon 3 ska utredas.

För att nå målen i trafikstrategin och bibehålla framkomligheten under byggprojekt behöver effektiva mobilitetslösningar utvecklas.

Priset för boendeparkering ska bli mer marknadsmässigt och parkering på tomtmark ska premieras. Parkeringsplaneringen ska stödja trafikstrategins inriktning. Göteborgs Stad ska underlätta för bilpooler, bland annat genom att omvandla parkeringsplatser som tagits i anspråk vid ombyggnation till bilpoolsparkering. Hållbara transportplaner, flexibla parkeringstal och avtal om mobilitetstjänster ska tillämpas i markanvisningar för att minska användningen av personbilar. Elbilpooler, elcykelpooler och lastcykelpooler ska främjas.

Göteborg ska ha välfungerande och hållbara godsflöden. Det gäller såväl godset till och från Göteborgs Hamn, som utveckling av citylogistiken. En större andel gods ska transporteras med tåg. Genom uppdelad upphandling och smarta IT-stödda omlastningsstationer kan småskaliga lösningar gynnas och lastbilstrafiken i och genom Göteborg minskas.

Genomförandet av Västsvenska paketet har hög prioritet. Spårvagnsnätet ska öka sin kapacitet för snabbare förbindelser till ytterstaden och genom centrum. För att nå målen med kollektivtrafikutbyggnaden enligt Målbild Koll2035 ska Göteborgs Stad fortsatt samverka med Västra Götalandsregionen. Kollektivtrafiken ska bli fossilfri, till exempel genom att andelen färjor över älven som drivs med el ska utökas.

Bangårdsförbindelsen är ett stort planerat infrastrukturprojekt, som om den byggs kommer ha stor påverkan på stora delar av centrala staden. Därför ska nyttan av projektet utredas ytterligare innan slutgiltigt beslut kan fattas.

Arbetet med Dag Hammarskjölds boulevard gällande stadsutveckling och trafiklösning ska fortsätta.

Uppdrag

- › Månadskorten i kollektivtrafiken ska subventioneras med minst 100 kronor per kort.
- › Sommarlovskorten inom kollektivtrafiken för ungdomar ska återinföras.
- › Fler kollektivtrafikkörfält vid tillfarter och i centrala Göteborg ska tillskapas.
- › Allélänken ska prioriteras och Gropegårdslänken och Kortedalatunneln ska utredas.
- › Planeringen vid Göteborgs central och Gullbergsvass ska inkludera spårvagn.
- › Fler parkeringsytor ska göras om till gröna ytor.
- › Genomförandet av cykelprogrammet ska påskyndas.
- › Planering och byggnation av gång- och cykelbroar över älven ska påskyndas.
- › Göteborgs Stad ska skapa en mer levande innerstad där gående och cyklister högprioriteras. Fler gator där cyklister bestämmer tempot ska anläggas i staden, som cykelgator eller cykelfartsgator. Bilfria söndagar i innerstaden avseende privatbilism ska införas.
- › Arbetet ska påbörjas med att sänka bashastigheten på det kommunala vägnätet och dialog ska genomföras för att sänka hastigheterna på det statliga vägnätet.
- › Antalet fria resor inom färdtjänsten ska utökas.
- › Utbildningar inom bemötande och funktionsrättsfrågor ska genomföras för medarbetare och chaufförer inom färdtjänst.
- › Antalet serviceresor ska öka för att tillgodose behovet.
- › Nya skärpta miljözoner ska införas för att förbättra luftkvaliteten.
- › Nattågsförbindelser och tågcharter till och från Göteborg ska uppmuntras.
- › I samverkan med Västra Götalandsregionen ska en utredning genomföras av hur sjöburen last- och passagerartrafik samt annan nyttotrafik kan bli fossilfri.
- › Arbetet med vägprojekten Askims stationsväg, Torslanda tvärförbindelse och Nylöselänken ska avbrytas.

- › Arbetet med parkeringsgaraget på Skeppsbron ska avbrytas och projektet ska anpassas till modernare mobilitetslösningar.
- › En utredning ska genomföras för om Slakthusmotet är förenligt med stadens mål om minskad biltrafik och den planerande stadsutvecklingen i Gamlestaden.
- › Parkeringsavgifterna ska höjas med fokus på centrala samt resurstarka områden.

ARBETSMARKNAD OCH VUXENUTBILDNING

Analys

För att skapa mer jämlika och jämställda livsvillkor krävs goda förutsättningar för arbete. Att ha ett arbete är inte bara viktigt för den egna försörjningen och för att ha ett sammanhang, utan även för familjens livsvillkor och för hela samhället.

Under 2020 ökade arbetslösheten kraftigt till följd av covid-19-pandemin. Under 2021 minskade arbetslösheten igen, men den är fortfarande för hög. Matchningen på arbetsmarknaden behöver bli bättre då det finns flera identifierade bristyrken samtidigt som arbetslösheten är hög inom vissa grupper.

Göteborg står inför stora generationsväxlingar och behovet av vuxenutbildningsinsatser ökar. En bättre matchning skulle kunna förbättra kompetensförsörjningen samtidigt som arbetslösheten minskar.

Göteborgs Stad behöver genomföra utbildningsinsatser för att tillgodose behovet av kunskaper i svenska språket på arbetsmarknaden. Nyanlända kvinnor med barn står ofta långt ifrån arbetsmarknaden och egenförsörjning.

Arbetsmarknaden är idag könssegregerad, där patriarkala och rasistiska strukturer missgynnar kvinnor och/eller personer med utländsk bakgrund. Även personer med normbrytande funktionalitet missgynnas på arbetsmarknaden.

Mål

Sysselsättningen för grupper långt ifrån arbetsmarknaden ska öka.

Särskilda insatser ska riktas mot unga, utrikes födda och personer med normbrytande funktionalitet som är överrepresenterade bland långvarigt arbetslösa.

Inriktningar

Göteborgs Stads riktade arbetsmarknadsinsatser ska främst fokusera på åtgärder för unga, utrikes födda och personer med normbrytande funktionalitet.

Göteborg ska ha en attraktiv och inkluderande arbetsmarknad fri från diskriminerande strukturer. Göteborgs Stad ska göra tidiga insatser för att öka möjligheterna till arbete och studier. Arbetsmarknadsinsatserna ska genomföras på jämställda villkor för att bryta könsstereotyper på arbetsmarknaden.

I samverkan med Arbetsförmedlingen ska riktade arbetsmarknadsinsatser för dem som blivit arbetslösa under covid-19-pandemin genomföras.

Business Region Göteborg ska fokusera på arbetsmarknadsfrågor och förbättra jobbmatchningen. Samverkan med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ska stärkas. Göteborgs Stad ska erbjuda feriejobb till fler och säkerställa ett bra mottagande på arbetsplatserna. Antalet praktikplatser ska öka. Arbetsmarknadsinsatserna riktade till park- och naturnämnden ska öka och utvecklas.

Vuxenutbildningen ska stödja det livslånga lärandet med fokus på att utjämna livsvillkor. Dess uppgift ska vara att ge människor en andra chans i livet och möta omställning på arbetsmarknaden genom att anpassa undervisningen efter individens behov.

Vuxenutbildningen ska bidra till att förbättra kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. Möjligheten att läsa in gymnasiekompetens i efterhand med bibehållet försörjningsstöd ska öka. Göteborgs Stad ska säkerställa de utbildningsplatser som behövs för att minska bristen på yrkesutbildad arbetskraft. För att uppmuntra fler att läsa vård- och omsorgsprogrammet inom vuxenutbildningen ska anställning erbjudas inom Göteborgs Stad efter examen om alla kompetenskrav uppfylls.

Vid anskaffning av vuxenutbildning ska det alltid övervägas om Göteborgs Stad kan driva verksamheten i egen regi och andelen som drivs i egen regi ska öka. Folkbildningen och dess organisationer är viktiga i sin fria roll och ska vara viktiga samarbetspartners.

Kombinationen av Svenska för invandrare (SFI), förberedande svenskundervisning och arbetspraktik/yrkesutbildning med språk- och modersmålsstöd ska vidareutvecklas. Särskild beredskap ska finnas för utbildnings- och språk-insatser för nyanlända som övergår i kommunens ansvar. Göteborgs Stad ska också arbeta för att svenskundervisning ska erbjudas så tidigt som möjligt efter ankomst. De som läser SFI kombinerat med kärnämnen ska kunna erbjudas undervisning på sitt modersmål.

Validering är ett viktigt verktyg som ska utvecklas, i synnerhet för bedömning av yrkeskompetens.

Studie- och yrkesvägledningen ska erbjuda effektiva sätt för att finna rätt utbildning eller åtgärd. Vägledningen mot briststyrken ska öka och utvecklingen av arbetssätt för att minska andelen avbrott ska fortsätta.

Vård- och omsorgsprogrammets stöd och utbildning i det svenska språket ska stärkas för att säkerställa god personalförsörjning och hög kvalitet i välfärden.

Uppdrag

- › Fler flexibla vuxenutbildningar ska tas fram.
- › Antalet feriejobb för unga ska utökas både i egen regi och i samverkan med privata aktörer med särskilt fokus på de utsatta områdena.
- › Fler arbetsplatser inom Göteborgs Stad ska erbjuda praktikplatser och dessa ska fördelas jämställt.
- › Ett pilotprojekt med konceptet Stadsdelsmammor ska påbörjas.
- › De arbetsmarknadsinsatser som verkställs av park- och naturnämnden ska öka och utvecklas.
- › Arbetsmarknadsinsatserna för personer med normbrytande funktionalitet ska utökas.
- › Lektionstiden inom Svenska för invandrare ska utökas.

NÄRINGSLIV

Analys

Näringslivet har en viktig roll när det gäller att bidra till att skapa jobb, öka jämlikheten och utveckla ett hållbart samhälle. Till följd av covid-19-pandemin under 2020 vände konjunkturen nedåt vilket gav stora effekter både för näringslivet och på arbetslösheten. Företag gick i konkurs och många invånare förlorade sina jobb.

Under 2021 förbättrades konjunkturen men konsekvenserna av pandemin är fortfarande kännbara.

Göteborg är Sveriges viktigaste industri- och logistikregion med flera globala och kunskapsintensiva tillverkningsföretag. Med teknikutveckling och ökad global konkurrens ökar kraven på omställning. Digitaliseringen ger nya möjligheter men ställer också krav på Göteborgs Stad och näringslivet. Produktionen behöver också ställas om och göras hållbar ur alla aspekter. Samhället och näringslivet behöver utvecklas till en cirkulär ekonomi för att minska miljöpåverkan, effektivisera processer och sänka kostnader.

För att tillgodose näringslivets behov av kompetensförsörjning behövs fler bostäder, bra skolor och fungerande infrastruktur. Stödet till startups, småföretag, personalägda företag och andra kooperativ är viktiga för att bygga ett långsiktigt hållbart näringsliv. Göteborgs Stads stora markinnehav och närhet till havet innebär möjligheter för exempelvis lokal matproduktion och energiutvinning.

Göteborg är en attraktiv stad att turista i för nära och långväga besökare. Besöksnäringen har stor betydelse för den lokala arbetsmarknaden och är ofta en inkörspport till arbetslivet för unga människor. Göteborg har stora möjligheter att vara en hållbar destination med spännande evenemang, god tillgänglighet och bra boenden. Ekoturism är en växande nisch inom besöksnäringen och Göteborg har goda förutsättningar att möta den ökade efterfrågan med närhet till vattnet, skärgården, omgivande natur och parker.

Göteborgs Hamn har en stor betydelse för att stärka industrin i både Göteborgsområdet och i hela landet som ett effektivt gods- och logistiknav. Hamnen har en viktig roll för att förbättra miljö- och hållbarhetsarbetet.

Mål

Göteborgs näringsliv ska göras hållbart

Göteborgs Stads ska arbeta för att näringslivet ska bli mer ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart.

Inriktningar

Göteborgs Stads näringspolitik ska bidra till fler och nya jobb inom långsiktigt hållbara sektorer. Service och bemötande mot företagen ska förbättras och det ska finnas en aktiv dialog mellan Göteborgs Stad, näringslivet och akademien för att förstå varandras roller och behov.

Göteborgs Stad ska stötta det lokala näringslivet i en klimatmässigt och socialt hållbar omställning efter covid-19 pandemin. Här har Business Region Göteborg AB en viktig roll. Även andra förvaltningar och bolag ska ta ansvar för att stötta och förenkla för det lokala näringslivet.

Många invånare förlorade sina jobb till följd av covid-19-pandemin. Det är därför avgörande att Göteborgs Stad, akademien, arbetsförmedlingen och näringslivet tar ett gemensamt ansvar för att få fler människor i arbete.

Göteborgs Stad ska stärka näringslivets engagemang för att minska skillnaderna i livsvillkor och hälsa samt bidra till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030-målen. Arbetet med Gothenburg Climate Partnership ska intensifieras för att göra fler företag delaktiga i klimatomställningen. Göteborgs Stad ska ha en god beredskap för att stötta och samordna initiativ inom den cirkulära ekonomin.

Göteborg ska vara ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart resmål där särskilt natur- och cykelturismen ska öka. Den ökade turismen och resandet är ofta negativt för miljön. Göteborgs Stads arbete för att locka långväga besökare med flyg ska därför avslutas. Lobbyarbete för fler flyglinjer ska upphöra och istället ska hållbara transportalternativ, exempelvis tåg, buss och cykel främjas.

Stöd ska ges för att vinstdrivande företag ska kunna ombildas till exempelvis kooperativ, arbetarkooperativ, ekonomiska föreningar eller annan driftsform under demokratisk kontroll.

Det ska finnas platser med tillgängliga och billiga lokaler där nya företag kan starta sin verksamhet. Göteborgs Stads roll som testarena för hållbara innovativa lösningar ska utvecklas. Kreativa platser och områden med billiga industrifastigheter som Ringön, Slakthusområdet och Bellevue industriområde ska värnas och utvecklas. Stöd till småföretag ska erbjudas på fler språk för att fler utrikes födda ska kunna starta företag, särskilt ska kvinnor uppmuntras.

Göteborgs Hamn ska bidra till ett hållbart näringsliv genom ett aktivt arbete för mer klimatsmarta transportlösningar.

Uppdrag

- › Företag som vill byta ägarform till kooperativ eller personalstyrt företag ska erbjudas stöd.
- › Business Region Göteborg AB ska utveckla gröna näringar för ökad självförsörjningsgrad.
- › Koncept ska tas fram för att stärka eko- och närturism.
- › Nya satsningar för att öka kvinnors sysselsättning och företagande i de utsatta områdena ska startas upp och befintligt arbete ska utökas.

KULTUR

Analys

Kulturlivet är en viktig del i ett demokratiskt och hållbart samhälle. Det skapar mötesplatser som ger utrymme för mångfald och social sammanhållning.

Ett jämlikt Göteborg bygger på en bred och generell tillgång till kultur. Det finns stora skillnader i det kulturella deltagandet, både inom och mellan områden i Göteborg. Bristen på tillgång till lokaler behöver lösas för att bygga bort kön till kulturskolan.

Göteborgs Stads kulturinstitutioner utgör viktiga arenor för demokrati. Ett rikt och växande kulturliv medför hård konkurrens mellan kulturföreningarna och de enskilda kulturutövare som söker stöd av Göteborgs Stad. Dessutom är obalansen mellan allt högre hyresnivåer och ett kulturstöd som inte utvecklas i samma takt ett problem.

Covid-19-pandemin har påverkat kulturlivet i Göteborg. Många kulturföreningar och enskilda utövare hamnade i en svår situation med uteblivna intäkter till följd av inställda kulturarrangemang.

Mål

Tillgängligheten till kultur ska öka.

Fler ska bli delaktiga i Göteborgs kulturliv och särskilt fokus ska ligga på barn, unga och äldre. Antalet kulturutövare ska öka.

Inriktningar

Konst- och kulturlivet har ett värde i sig. Det skapar dessutom social sammanhållning och stärker demokratin. Alla ska ges möjlighet att delta i kulturlivet utifrån sina behov, förutsättningar och intressen.

Kultursamordnare och kulturombud är viktiga kulturförmedlare och ska därför finnas i alla områden i Göteborg. Det lokala kulturlivet ska stöttas och utbudet av kulturaktiviteter ska utökas. Kulturarenor ska tillgängliggöras för personer med normbrytande funktionalitet.

För att alla invånare ska kunna uppleva och utöva kulturaktiviteter i sin närmiljö ska det finnas en god kulturell infrastruktur. Kulturinstitutioner och det fria kulturlivet ska arbeta uppsökande. För att öka delaktigheten och uppmuntra eget skapande ska samverkan mellan kulturverksamheterna inom Göteborgs Stad, kulturföreningar och enskilda utvecklas. För att locka nya besökare ska den pedagogiska och utåtriktade verksamheten utvecklas.

Det fria kulturlivet och icke-kommersiella verksamheter ska värnas. Bidragen till det fria kulturlivet ska öka. Kulturinstitutionerna ska samverka med den fria kulturen och upplåta lokaler till dem i större utsträckning. Göteborgs Stad ska även skapa goda villkor för konsten där konstutövarnas oberoende ställning ska främjas.

Tillgängligheten till kulturskolan ska öka för att nå elever i hela Göteborg, vilket förenklas av att kulturskolan och grundskolan nu tillhör samma organisation. Därför ska behovet av tillgängliga och verksamhetsanpassade lokaler tillgodoses. El Sistema ska fortsätta utvecklas för att möjliggöra kreativa möten. Alla förskole-, grundskole- och gymnasieelever ska erbjudas minst en scenkonstupplevelse per termin.

Museerna ska utvecklas för att vara intressanta, relevanta och utmanande med fokus på publiken. De har därför behov av att moderniseras, upprustas och anpassas lokalmässigt. Göteborgs magasinerade samlingar ska bevaras, vårdas och tillgängliggöras i högre grad.

Folkbiblioteken och kulturhusen ska vara mötesplatser som möjliggör och ger lust och motivation till läsning, språkinlärning, kreativitet, upplevelser och eget skapande. Lärhjälper ska erbjudas på alla bibliotek.

Uppdrag

- › Antalet platser på kulturskolan ska öka.
- › Öppettiderna på biblioteken ska utökas.
- › Satsningen på det fria kulturlivet ska öka.
- › Entréerna till Göteborg Stads museer ska göras avgiftsfria.
- › Hur alla kulturverksamheter kan bli tillgängliga för personer med normbrytande funktionalitet ska utredas. Det gäller såväl för publik som för kulturutövare.

PERSONAL

Analys

Göteborgs Stad är en av de största arbetsgivarna i landet med sina omkring 55 000 medarbetare där många arbetar inom välfärden. Som arbetsgivare har Göteborgs Stad ett stort ansvar för medarbetarnas arbetsmiljö och arbetsvillkor.

2019 bedömde Sveriges kommuner och regioner (SKR) att det krävs cirka 10 miljarder årligen till kommunsektorn för att behålla nuvarande nivå inom välfärden. Göteborgs Stad står därmed inför stora utmaningar för att ha en välfärd av hög kvalitet.

Under de senaste åren har ekonomistyrningen varit oförutsägbar och antalet anställda inom välfärden minskat. Det har försämrat möjligheterna för Göteborgs Stad att erbjuda en god arbetsmiljö åt medarbetarna. För att Göteborgs Stad ska kunna ha en välfärd av hög kvalitet krävs stora satsningar för att kunna rekrytera, behålla och kompetensutveckla medarbetare.

Kompetensförsörjning försvåras till följd av brist på kvalificerad arbetskraft. Efterfrågan på välfärdstjänster väntas öka då gruppen äldre växer och antalet barnfamiljer blir fler. Det gör att behovet av bland annat äldreomsorg, förskolor och skolor ökar och därmed även behovet av personal.

Det pågår insatser för att förbättra arbetsmiljön inom många verksamheter. Trots det har många medarbetare inom välfärden en svår arbetsmiljösituation. Ökade krav i kombination med minskade resurser är en anledning till den ansträngda arbetsmiljön och till den höga arbetsrelaterade sjukfrånvaron. Sjukskrivningstalen är högst inom vård, skola och omsorg. Antalet medarbetare som blir utsatta för kränkningar, rasism och trakasserier på sin arbetsplats är för många.

Covid-19-pandemin har synliggjort sårbarheten och avsaknaden av krisberedskap inom Göteborgs Stads verksamheter. Det har blivit tydligt att hållbara arbetsvillkor, behovet av utbildade medarbetare och låg andel timavlönade är av största vikt för att hålla en hög kvalitet.

Den strukturella diskrimineringen i samhället återspeglas bland Göteborgs Stads medarbetare. Bland annat har utrikes födda svårare att nå höga befattningar och kvinnor är oftare chefer inom välfärden där arbetsvillkoren generellt är sämre än i tekniska förvaltningar och bolag. Som en följd av den strukturella diskrimineringen finns osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Mål

Sjukfrånvaron ska minska.

Sjukskrivningar till följd av arbetsrelaterade orsaker ska minska och det förebyggande arbetet för att främja frisknärvaro ska öka.

Inriktningar

Göteborgs Stad ska vara en inkluderande, hälsofrämjande och utvecklande arbetsplats. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska främja hälsa och förebygga ohälsa. Kompetensen hos varje medarbetare ska tas tillvara. Medarbetarna ska vara delaktiga och ha inflytande över sin arbetssituation och verksamheten där de arbetar. Göteborgs Stad ska erbjuda rättvisa och trygga arbetsvillkor samt kontinuerliga kompetenshöjande insatser.

Sjukfrånvaron i Göteborgs Stad ska minska och den arbetsrelaterade ohälsan med sjukskrivningar som följd ska förebyggas. Arbetet med att minska långtids-sjukfrånvaron ska förstärkas. Friskvård är en viktig faktor för att främja hälsa och på sikt sänka sjuktalet.

Personalsammansättningen ska spegla befolkningsstrukturen. Göteborg Stads ska därför arbeta mer aktivt med att rekrytera personer som diskrimineras på arbetsmarknaden. Antalet chefer födda utanför Norden ska öka. Göteborgs Stad ska motverka alla former av diskriminering, kränkningar och trakasserier på arbetsplatserna.

Det är viktigt att ta tillvara kompetens och erfarenheter hos utrikes födda, både hos befintliga medarbetare och vid rekrytering. Medarbetare ska ges möjlighet att lära sig svenska på arbetstid i större utsträckning. Validering av kunskaper och kompetensutveckling för medarbetare ska genomföras.

Göteborgs Stads norm ska vara att erbjuda alla tillsvidare- och heltidsanställningar. Samtidigt ska alla medarbetare ges möjlighet att arbeta deltid. Andelen arbetad tid som utförs av timavlönade ska minska. Max tre procent av den arbetade tiden ska utföras av timavlönade. Allmänna visstidsanställningar ska fasas ut. Tillsvidareanställda inom avtalsområden där det finns samverkansavtal ska inte sägas upp på grund av arbetsbrist utan erbjudas en annan placering.

För att skapa ett hållbart arbetsliv och kunna introducera medarbetare på ett bra sätt ska en del av arbetstiden kunna användas till handledarstöd och mentorskap.

Under covid-19-pandemin uppmuntrades flera av Göteborgs Stads medarbetare att arbeta hemifrån för att minska smittspridningen. Insatser ska genomföras för att fortsatt möjliggöra för medarbetare att delvis arbeta hemifrån. Det

ska även göras insatser för att dessa medarbetare ska ha en god arbetsmiljö i hemmet.

Intern rörlighet både inom och mellan Göteborgs Stads förvaltningar och bolag ska stimuleras för att ge medarbetarna och verksamheterna möjlighet att utvecklas. Kompetens- och ledarskapsutvecklingen ska stärkas genom samverkan med akademien. Bemanningsföretag ska inte användas till följd av för låg grundbemanning.

Det tillitsbaserade ledarskapet ska stärkas. Chefernas ansvar ska överensstämma med befogenheter och resurser. Chefer ska sträva efter en förtroendefull samverkan med medarbetare och fackliga organisationer. De fackliga organisationernas synpunkter ska tas till vara i större utsträckning. För att förbättra arbetsmiljön och möjligheten att kunna påverka sin arbetssituation ska målet för antal medarbetare per chef vara max 25.

Göteborgs Stads medarbetare ska kunna ha en hälsosam balans mellan arbete och fritid samt uppmuntras till att ta ut föräldraledighet med en jämställd fördelning.

Göteborgs Stad ska pröva olika arbetstidsinnovationer, exempelvis sänkt arbetstid. Under covid-19-pandemin har nya digitala arbetssätt blivit nödvändiga. Det är viktigt att dra lärdom av vad som fungerat både bra och dåligt och se hur digitala arbetssätt kan användas för att underlätta i framtiden.

Göteborgs Stad ska underlätta återgången till arbetslivet för medarbetare som varit sjukskrivna genom att erbjuda rehabiliterande insatser. Grön rehab ska erbjudas till fler medarbetare. Nya placeringar ska tas fram för dem som inte kan återgå till sitt ordinarie arbete efter sjukdom.

De nationella jämställdhetspolitiska målen ska genomföras. Målen innebär att kvinnor ska ha samma möjligheter och villkor som män i fråga om anställnings-, löne- och andra arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet.

Löneskillnaderna ska minska genom att prioritera de lägst betalda. Lönesättningen och lönervideringen av Göteborgs Stads högst betalda ska vara restriktiv.

Uppdrag

- › Ett kollektivavtal mot sexuella trakasserier ska tecknas.
- › Lönerna ska göras mer jämställda och lägstalönerna ska höjas.
- › För att synliggöra de strukturella löneskillnaderna mellan män och kvinnor ska särskilda analyser och kartläggningar göras av löneskillnader inom samma intervall i arbetsvärderingsverktyget BAS.

- › Utbildningsinsatser ska genomföras för att höja den normkritiska kompetensen i Göteborgs Stads verksamheter.
- › Målet för antal medarbetare per chef ska vara max 25.
- › Organisatoriska förutsättningar ska skapas och utbildningar genomföras för att chefer inom Göteborg Stad ska kunna arbeta tillitsbaserat och därigenom förbättra arbetsmiljön och minska administrationen.
- › För att implementera tillitsbaserat ledarskap ska en extra satsning på kompetensutveckling genomföras.
- › Alla chefer ska genomgå utbildning i diskrimineringslagen.
- › Utbildningsinsatser ska genomföras för chefer i hur de ska agera om en medarbetare utsätts för våld i nära relation.
- › Mensskydd ska finnas tillgängligt på alla kommunala arbetsplatser.
- › Nya former av arbetstidsinnovationer, bland annat riktade till nattarbetande medarbetare, ska tas fram i nära dialog med de fackliga organisationerna.
- › Medarbetare i välfärden ska ges möjlighet till vidareutbildning på arbetstid.
- › Medarbetare som läser fritidspedagogutbildningen på 75 procent och arbetar i fritidshem 25 procent ska få behålla 50 procent av lönen under utbildningstiden.
- › Barnskötare som läser till förskollärare på 50 procent och arbetar 50 procent ska få behålla 75 procent av lönen under utbildningstiden.
- › Införandet av aktivitetsbaserat arbetssätt ska följas upp och konsekvenserna utredas
- › Allmänna visstidsanställningar ska fasas ut.
- › Ta fram en handlingsplan för hur arbetstidsmodellen 80-90-100 för medarbetare över 61 år kan införas.
- › Cykelförmånen ska höjas till 1000 kronor per medarbetare och år.
- › Friskvårdsbidraget ska höjas till 2000 kronor per medarbetare och år.
- › Kvinnors arbetsvillkor och arbetsmiljö ska kartläggas för att uppnå mer jämställda arbetsvillkor.
- › En kartläggning av rasism vid rekrytering ska genomföras och en åtgärdsplan tas fram.
- › Fler personer med normbrytande funktionalitet ska anställas och fler praktiktjänster omvandlas till anställningar.

INKÖP OCH UPPHANDLING

Analys

Göteborgs Stad genomför årligen upphandlingar för omkring 26 miljarder kronor främst inom byggnader, väg, mark och anläggningar samt sjukvård och omsorg. Det är därför av stor vikt att fortsatt ställa höga krav på miljö, etik och social hänsyn, för att alla upphandlingar ska bli hållbara.

Inköp och upphandling är ett viktigt verktyg i klimatomställningen. Genom att ställa höga miljökrav vid upphandling möjliggörs fler miljöanpassade alternativ. Som en av Sveriges största inköpare har Göteborgs Stad en påverkan på tillgången av etiskt- och ekologiskt märkta livsmedel och andra produkter.

EU:s upphandlingsdirektiv betonar fler aspekter än de ekonomiska, bland andra miljöhänsyn, social hänsyn och innovation. Implementeringen i den svenska lagstiftningen påverkar Göteborgs Stads förutsättningar för att arbeta med hållbara upphandlingar. Att ställa sociala krav i upphandling förbättrar människors livssituation både i Göteborg och runt om i världen.

Göteborgs Stads beställarkompetens behöver förbättras för att lyckas nå önskade resultat.

Mål

Göteborgs Stad ska öka andelen hållbara upphandlingar.

Arbetet ska inriktas på att skapa förutsättningar för jobb, minska skillnader i livsvillkor och bidra till minskad klimat- och miljöpåverkan.

Inriktningar

Göteborgs Stad ska vara pådrivande för en social och ekologisk utveckling av svensk upphandlingslagstiftning och praxis. Genom upphandlingsvillkoren ska Göteborgs Stad verka för att ställa krav på schyssta arbetsvillkor motsvarande fullvärdiga svenska kollektivavtal.

Arbetet med modellen social hänsyn ska främja sysselsättningsmöjligheter för personer som står långt från arbetsmarknaden. Modellen ska vara flexibel utifrån det behov av kompetensutveckling som finns hos de arbetslösa. Upphandlande enheter som ställer krav enligt modellen ska göra det i samråd med stödfunktionen vid förvaltningen för inköp och upphandling. Nämnden för inköp och upphandling ska erbjuda stöd för att höja kunskapen om modellen social hänsyn och dess möjligheter bland leverantörer.

Samordnade inköp och höjd beställarkompetens är viktiga för att skapa samordningsvinster i inköpsprocesserna. Inköp- och upphandlingsnämnden ska utveckla samordningen och höja beställarkompetensen inom Göteborg Stad. Även uppföljningen av upphandlingskraven ska förbättras i samarbete med berörda förvaltningar.

Göteborgs Stad ska utveckla former för innovationsupphandlingar i samverkan med andra offentliga aktörer, akademien och företag. Den idéburna sektorn ska inkluderas i större utsträckning genom exempelvis reserverade upphandlingar för vissa sociala tjänster. Små och medelstora företags möjlighet att delta i upphandlingar ska möjliggöras genom att exempelvis bryta upp kontrakt i mindre delar.

Göteborgs Stads upphandlingar ska beakta antidiskrimineringsvillkor, tillgänglighetskrav utifrån universell utformning, hållbarhetskriterier, djurskyddskriterier, etisk handel och företags sociala ansvar (CSR). Göteborgs Stad är en diplomerad Fair Trade-stad och ska vara ett föredöme för rättvis handel och etisk konsumtion. Framväxten av socialt medvetna marknader ska främjas.

Andelen ekologisk mat ska öka till minst 60 procent. Lågstanivån i de verksamheter som inte uppnår målet ska höjas. Andelen närproducerad, vegetarisk mat, vegansk mat och miljömåltider ska öka. Allt kött som serveras ska vara ekologiskt och/eller naturbetat. Rödlistad fisk och skaldjur ska inte serveras. Produkter som upphandlas ska vara miljömärkta i högre andel och svenska djurskyddskrav ska gälla.

Val av material och möjligheten till återanvändning påverkar klimatet och ska därför beaktas i planer, upphandlingar och i förfrågningsunderlag vid exempelvis bostadsbyggande, elektronisk utrustning och anläggningsarbete. Inriktningen ska vara att använda material med liten klimatpåverkan under livscykeln. Då stål, betong och asfalt har stor klimatpåverkan är det särskilt viktigt att ställa utökade miljökrav inom dessa områden.

Vid upphandling av konsulttjänster för chefs- och medarbetarutveckling ska krav ställas på normkritisk kompetens.

Uppdrag

- › Krav ska ställas på arbetsvillkor motsvarande fullvärdiga svenska kollektivavtal och meddelarfrihet inom inköp och upphandling.
- › Krav ska ställas på tillgänglighet utifrån universell utformning inom inköp och upphandling i så stor utsträckning som möjligt.
- › Utökade miljökrav ska ställas och följas upp inom inköp och upphandling med särskild fokus på bygg- och anläggning.

- › De köttprodukter som Göteborgs Stad köper in ska vara ekologiska, uppfylla minst svenska djurskyddskrav och vara närproducerade i så stor utsträckning som möjligt.
- › Göteborgs Stads verksamheter ska plastbanta genom att minska inköpen och användningen av plastprodukter och engångsartiklar.
- › De sociala företagens andel av upphandlingsvolymen ska öka.

EKONOMI

Göteborg har en mycket god ekonomisk situation som grundlades under det rödgrönrosa styret tidigare mandatperioder. De mycket stora överskotten som kommunen gjort de senaste åren och prognosticeras att göra medför att behovet av höga överskottsmål de kommande åren är synnerligen begränsat.

Budgeten säkerställer en starkt välfärd och ökade intäkter för att motverka de kort- och långsiktiga effekterna som covid-19-pandemin medfört på verksamheter och ekonomi.

Stadsutvecklingen och demografin skapar utmaningar för Göteborgs Stads budget. En långsiktigt hållbar budgethantering förutsätter att starkare kärnverksamheter och höjda investeringsnivåer kan finansieras inom en långsiktigt utökad intäktsram.

Det behöver göras en grundlig översyn av den totala kostnadsbilden och vad som kan förstärkas på intäktssidan. De senaste åren har statsbidragen ökat men det finns ett fortsatt behov av en fördjupad dialog kring den generella ansvarsfördelningen mellan stat och kommun, och kommuners möjlighet för en bredare skattebas.

Göteborg har tidigare legat i framkant när det gäller arbetet för ökad jämlikhet, mänskliga rättigheter och miljö- och klimatomställningen. Under tidigare rödgrönrosa styre inleddes arbetet med Jämlikt Göteborg som syftar till att förbättra den ekonomiska utvecklingen bland annat genom minskade klyftor. Göteborgs Stads arbete med att tillgodose mänskliga rättigheter har bland annat lett till en ökad förvärvsfrekvens och bidragit till en god ekonomi.

Gröna obligationer har tidigare satt Göteborg på kartan internationellt. Erfarenheterna från det arbetet ska användas för att ytterligare stärka ekonomistyrningens möjligheter för bättre miljöresultat. Samverkan mellan miljö- och ekonomistyrningen ska utvecklas ytterligare. Göteborgs Stad ska även fortsätta att driva på för en ambitiös klimatomställning och för ökad hållbarhet genom aktiva val inom kapital- och skuldförvaltningen.

Riktlinjerna för god ekonomisk hushållning finns för att upprätthålla en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling. Dessa ligger till grund för den långsiktiga ekonomiska strategi som reflekteras i denna budget.

För att kunna möta de kort- och långsiktiga budgetutmaningarna på ett ansvarsfullt sätt behöver Göteborgs Stad i grunden ha en sund och stabil resultatnivå. Många år av goda ekonomiska resultat har inneburit att pengar har kunnat avsättas för sämre tider.

För att kunna planera och prioritera framöver behöver planerings- och beslutsunderlagen utvecklas så att de ekonomiska konsekvenserna för Göteborgs Stad kan hanteras i god tid och ur ett hela-staden-perspektiv. Alternativa finansieringslösningar och möjligheter till omprioriteringar bör konsekvent utredas och beskrivas. Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser behöver arbeta aktivt med att göra effektiviseringar, identifiera nya finansieringslösningar och frigöra resurser, exempelvis via gemensamma tjänster och samlokalisering.

Det finns en stor potential i att både utveckla och effektivisera IT-arbetet. Nämnden för intraservice ska göra systematiska insatser för att konsolidera och rationalisera IT-hanteringen inom Göteborgs Stad och därigenom sänka sina utdebiterade kostnader.

Göteborgs Stads samlade hantering av anläggningar och lokaler behöver rationaliseras. Det behövs en tydligare helhetssyn i planering och genomförande. Göteborgs Stads verksamheter ska samutnyttja de egna lokalerna och fastigheterna så effektivt som möjligt och se till att minska de samlade hyreskostnaderna.

Det finns en potential i att sänka overhead- och administrationskostnaderna i Göteborgs Stad. Den potentialen ska nyttjas.

Utdelning

Göteborgs Stad har skapat möjligheter till en mer aktiv och effektiv ägarstyrning genom bolagsöversynen. Dessa möjligheter behöver nyttjas på ett mer systematiskt vis.

Göteborgs Stad ska ta regelbunden utdelning ur bolagssfären. Detta ska göras i enlighet med fasta, förutsägbara och transparenta rutiner. Nivån på utdelningen för nästkommande år ska varje år fastställas inom ramen för ordinarie budgetprocess.

För att delfinansiera utdelningen väljer vi i år att räkna med besparingsåtgärder inom Göteborg & Co. Utöver detta räknar vi med höjda parkeringsavgifter inom Göteborgs Stads Parkerings bestånd i centrala delar av staden.

Investeringar

Investeringar inom Göteborgs Stad ska bygga på en analys av såväl miljö- och omvärldsfaktorer som verksamhetsmässiga och ekonomiska förutsättningar och konsekvenser. Göteborgs Stad står inför en viktig uppgift att klara av att finansiera och genomföra de omfattande investeringar som kommer att krävas för att möta de ökande behoven. Investeringarna har de senaste åren ökat och kommer öka än mer framöver.

Investeringsplaneringen ska ha ett hela-staden-perspektiv. Nämnds- och bolagsfårerna ska genomgående ses som en helhet. Inför varje större investeringsbeslut ska en samlad bedömning göras utifrån Göteborgs Stads totala behov.

Det är lika viktigt att planera framåt som att följa upp och utvärdera pågående och genomförda investeringsprojekt. För att säkerställa god effektivitet, hög kvalitet och låga kostnader behöver investeringsuppföljningen förstärkas. Detta gäller även exploateringsinvesteringarna.

Nämnder och bolagsstyrelser ska samverka mer för att förbättra effektiviteten och måluppfyllelsen. För att minimera kostnaderna ska det i den tidsmässiga planeringen tas hänsyn till konjunkturläget och den rådande prisbilden.

Arbetet med att jämställdhetsberäkna investeringsunderlagen har utvecklats. Samtliga investerande nämnder och bolagsstyrelser behöver dock ta ytterligare steg framåt i detta avseende. De kommungemensamma modeller för jämställdhetsberäkning och klimatavtryck av stadens investeringar, som kommunstyrelsen fattat beslut om kommer att vara till stor hjälp i framtida budgetarbete.

Skattesats, ersättningar och taxor

Skattesatsen justeras till 21,52 öre per skattekrona.

Kompletteringsbudgetar

Principen för kompletteringsbudgetar är att så mycket som möjligt i budgethanteringen ska ligga inom ramen för ordinarie budgetprocess, i synnerhet frågor av större vikt eller principiell karaktär. Om det på central nivå finns särskilda behov av anpassningar kan kommunstyrelsen fatta beslut om kompletteringsbudgetar.

Eget kapital

Styrningen och regelverket för eget kapital ska utgå från hur det ekonomiska utrymmet ser ut kommuncentralt och ska därför värderas årligen. Regelverket ska också anpassas till de specifika förutsättningar som råder för skattekollektiven. För 2022 har nämnderna att använda eget kapital motsvarande 0,5 procent av antingen kommunbidraget eller omslutningen. Om nämnderna vill använda mer ska de göra en framställan till kommunstyrelsen. Framställan ska inkludera en noggrann redogörelse för sakförhållanden och motiv. Kommunstyrelsen ska särskilt försäkra sig om att det egna kapitalet används för att hantera omställningskostnader, eller liknade kortsiktiga kostnader, inte för att finansiera långsiktiga driftskostnader. Kommunstyrelsen ska också försäkra sig om att Göteborgs Stads samlade ekonomiska läge tillåter att ytterligare eget kapital kan tas i anspråk utan att riskera god ekonomisk hushållning.

Förändringsfaktor

Inga nämnders ramar innehåller förändringsfaktorer 2022.

Pris- och lönekomensation

Nivån på pris- och lönekomensationen ska avspegla kostnadsutvecklingen i samhället och mer specifikt i den kommunala sektorn.

Lönekomensationen för 2022 är 2,1 procent. Nämnders och bolags ramar justeras generellt enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV) om inget annat anges. För 2022 är PKV 2,1 procent.

72 miljoner satsas 2022 i särskilda lönesatsningar utöver komensationen för ökade löner. För att nå målsättningen om att inte lönediskriminera baserat på kön satsas 10 miljoner kronor 2022. 52 miljoner satsas särskilt på äldreomsorgens personal. 2023 dubbleras satsningen till 104 miljoner kronor och innebär den enskilt största lönesatsningen någonsin i Göteborgs stad.

Ytterligare 10 miljoner kronor avsätts 2022 för att öka lönerna för de grupper med lägst lön, utöver den ordinarie lönerevisionen. 2022 är dessa grupper barnskötare och stödassistenter.

För Regionarkivet som Göteborgs Stad driver gemensamt med Västra Götalandsregionen blir index totalt 2,1 procent.

Principer för beräkning av internränta

Nämndernas kostnader för investeringar ska anpassas efter kommunens långsiktiga kapitalkostnad och ska vara relativt stabila över tid. Det långsiktiga allmänna ränteläget i omvärlden motiverar en internränta på 1,0 procent.

URVAL AV BUDGETSATSNINGAR

Budgetsatsningar i urval	Driftkostnad, mnkr	Investeringskostnad, mnkr
JÄMLIKHET, JÄMSTÄLLDHET & MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER		
Kvinnoföreningshus	2	27
Förstärkta insatser mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer	10	
Gratis mensskydd i grundskolan och gymnasieskolan	5	
Fler mötesplatser för unga HBTQ-personer	4	
Barnrättsfunktion på övergripande nivå	3	
Regnbågshus	1,5	
House of colors	1,2	
Central samordningsfunktion för Agenda 2030-arbetet	0,7	
DEMOKRATI		
Central medborgarbudget	8	8
Medborgarkontor sydväst	4,5	
Lokal och digital demokrati	2	
FRITID, IDROTT OCH FÖRENING		
Förstärkt föreningsliv i socioekonomiskt utsatta områden	20	
Investeringsstöd ridsporten	15	
Avgiftsfri gym- och badentré för barn, pensionärer och studenter	10	
Stöd till föreningslivet för att mildra konsekvenserna av pandemin	6	
Program för unga ledare	5,5	
Fler näridrottsplatser och utegym ska byggas och befintliga ska rustas upp	1	3
Kvibergs Park som ersättning för Lisebergshallens idrottsarrangemang	0,4	3
Fler fritidsbanker	1,5	

Budgetsatsningar i urval	Driftkostnad, mnkr	Investerings- kostnad, mnkr
FUNKTIONSRÄTT		
Kvalitetshöjning funktionsstöd	50	
Undanröja enkelt avhjälpna hinder	25	
Utökade arbetsmarknadsinsatser för personer med normbrytande funktionalitet	10	
Höjt bostadstillägg	5	
Utbildning för färdtjänstchaufförer i bemötande och funktionsrätt	1	
INDIVID OCH FAMILJEOMSORG		
Utökad grundbemanning inom socialtjänsten	75	
Ökade resurser till förebyggande arbete	30	
Nytt akutboende för kvinnor		25
Utveckling av familjecentrerat arbetssätt och fler familjecentraler	10	
Förstärkning kvinnojourerna	8	
Arbete mot sexköp och stöd till personer i prostitution	8	
Höjt försörjningsstöd för barnfamiljer under sommaren	8	
Ny enhet för traumabearbetning	5,5	
Stöd och utbildning till föräldrar om att förebygga kriminalitet	5	
Utökning av tidiga stödinsatser till vuxna med missbruk	5	
Stärkt stöd till anhöriga till personer i kriminalitet	3	
Utökning av projektet Sluta skjut	3	
Fler medarbetare som arbetar med barn, ungdomar och vuxna som upplevt våld i hemmet	1,5	

Budgetsatsningar i urval	Driftkostnad, mnkr	Investeringskostnad, mnkr
FÖRSKOLA OCH SKOLA		
Satsning på skolbyggnader i socioekonomiskt utsatta områden		300
Upprustning av utemiljöer på skolor för att uppmuntra fysisk aktivitet		200
Ökad kvalitet i grundskolan	100	
Ökad kvalitet i förskolan	50	
Avgiftsfri juli månad i förskola och fritids	30	
Förstärkning av det kompensatoriska uppdraget inom gymnasieskolan	30	
Förstärkning av språkutvecklande arbete på förskolor i socioekonomiskt utsatta områden	15	
Fler platser inom skolfam	11	
Förstärkning av elevhälsa och kompetens inom psykisk ohälsa	10	
Våldsförbyggande arbete kring destruktiva maskulinitetsnormer ska införas på fler skolor och fritidsverksamheter	8	
Vidareutbildning till fritidspedagog med delvis bibehållen lön	7,5	
Vidareutbildning till förskollärare med delvis bibehållen lön	5,5	
Satsning på skolbiblioteken	5	
Utbildning för elevhälsan kring att upptäcka våld	3	
Utökning av antalet förskolor som är öppna på obekväm omsorgstid	2,5	
Kompetenshöjning i sex- och samlevnadsundervisning	2	
Satsning på att få fler familjer att nyttja förskola	1,5	
Utveckling av Förskolebussens verksamhet	0,7	

Budgetsatsning (MNKR)	Driftkostnad, mnkr	Investeringskostnad, mnkr
ÄLDRE		
Kvalitetshöjning äldreomsorg	230	
Uppnå lönepolitisk målbild för biträde, vårdbiträde, måltidsbiträde, undersköterska, arbetsterapeut inom äldreomsorgen	52*	
Utökat digitalt arbetssätt inom äldreomsorgen	11	
Anhörigcentrum i alla delar av Göteborg	5	
Avgiftsfria trygghetslarm	5	
Körkortsutbildning till medarbetare i hemtjänsten	1	
Utredning demensby	0,7	
Avgiftsfria broddar	0,5	
MILJÖ OCH KLIMAT		
Klimatåtgärder enligt rapporten Fossilfritt Göteborg - vad krävs?	50	
Ökade resurser för Miljö- och klimatanvändens arbete	12,5	
Stärkt klimatanpassningsarbete, hantering av dagvatten, högvattenskydd	8,5	
Fler naturreservat och skötsel av värdefull natur	6	4
Ökad andel ekologisk och närproducerad mat	5	
Påskyndande av elektrifieringsplanen	5	
Förstärkning av åtgärder för god vattenstatus i hav och sjöar	4,5	
Fler insatser för delningsekonomi	3	
Nya platser för egen odling, tillsammansodling och kommersiell produktion	3	
Utbildning för måltidspersonal och andra relevanta grupper i ekologisk, vegetarisk och vegansk kost	2	
Klimatbudget i alla nämnder och styrelser	2	
Omvandla parkeringar till gröna ytor	1,5	
Utökade resurser till kretslopp- och vattennämndens verksamhet	1,4	

Budgetsatsning (MNKR)	Driftkostnad, mnkr	Investeringskostnad, mnkr
Billdal-Amundön skötselkostnad	1,2	
Mätningar av luftföroreningar och buller vid förskolor	1	
Skala upp, permanenta och sprida verksamheten Angereds gård	1	
Nya kretsloppsparkar på Hisingen och i sydväst	0,7	
Möjliggöra fossilfritt byggande utifrån erfarenheter av förskolan "Hoppet"	0,7	
Skyddsområden för ålgräsängar	0,5	

STADSUTVECKLING OCH BOSTÄDER

Brandskydd investering i BmSS		100
Särskild satsning park- och naturnämndens verksamhet	27,9	
Ökade kostnader med anledning av uppsagda genomgångskontrakt	20	
Plaskdamm i Biskopsgården	0,5	8
Ökat bostadsbyggande	5	
Fler lekplatser ska bemannas och sommarkulturaktiviteter ska erbjudas	1,5	

TRAFIK

Återinförd subvention periodkortet i kollektivtrafiken	60**	
Sommarlovskort i kollektivtrafiken för ungdomar	30	
Utökat antal fria resor i färdtjänsten	17	
Påskyndande av cykelprogrammet	17	130
Arbete för att sänka hastigheterna på vägnätet	5,5	
Bilfria söndagar	4	
Planeringsarbetet av gång- och cykelbroar över älven ska påskyndas	1,4	
Nya skärpta miljözoner	1	

*Halvårseffekt 2022

** Införs i augusti

Budgetsatsning (MNKR)	Driftkostnad, mnr	Investerings- kostnad, mnr
ARBETSMARKNAD OCH VUXENUTBILDNING		
Fler feriejobb med särskilt fokus på utsatta områden	20	
Utökad lektionstid inom SFI	10	
Stadsdelsmammor	10	
Grön rehab	2	
NÄRINGSLIV		
Satsning för att öka kvinnors sysselsättning och företagande i utsatta områdena	10	
KULTUR		
Gratis inträde på kommunala museer	11,5	
Utveckling av folkbiblioteken	10	
Satsning på fria kulturlivet	7	
Utökad satsning nya kulturhuset i Bergsjön	5,2	
Stadsdels- och skolkonst	2	
Planeringsresurser för kulturhus på Backaplan	0,7	
PERSONAL		
Gratis mensskydd på alla kommunala arbetsplatser	17	
Arbetstidsinnovationer riktade mot nattarbetande medarbetare	15	
Höjt friskvårdbidrag	12	
Jämställda löner	10	
Höjda lågstalöner	10	
Kompetensutveckling tillitsbaserat ledarskap	5	
Höjd cykelförmån	4	

Budgetsatsning (MNKR)	Driftkostnad, mnkr	Investerings- kostnad, mnkr
INKÖP OCH UPPHANDLING		
Utökade miljökrav med särskilt fokus på bygg- och anläggning	0,7	

*Halvårseffekt 2022

** Införs i augusti

EKONOMISK SAMMANSTÄLLNING 2022-2024, MNKR

RESULTATRÄKNING (MNKR)	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter, exklusive realisationsvinster	9 949	10 174	10 398
Realisationsvinster	600	600	600
Verksamhetens kostnader	-45 576	-46 601	-47 892
Avskrivningar	-2 050	-2 250	-2 450
Verksamhetens nettokostnader	-37 077	-38 077	-39 344
Skatteintäkter	32 756	34 044	35 261
Generella statsbidrag och utjämning	4 330	4 048	4 142
Finansiellt netto exklusive utdelning	16	10	-34
Utdelning	575	575	575
Årets resultat	600	600	600

Balanskravsutredning (MNKR)	2022	2023	2024
Årets resultat	600	600	600
Avgår samtliga realisationsvinster	-600	-600	-600
Årets balanskravsresultat före ianspråktagande/ avsättning till resultatutjämningsreserv	0	0	0
Medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0
Medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
Årets balanskravsresultat	0	0	0

BALANSRÄKNING (MNKR)	2022	2023	2024
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	96 481	105 726	115 377
Omsättningstillgångar	12 500	12 500	12 500
Summa tillgångar	108 981	118 226	127 877
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	31 031	31 631	32 231
varav årets resultat	600	600	600
varav resultatutjämningsreserv	4 530	4 530	4 530
Avsättningar	5 000	5 500	6 000
Långfristiga skulder	50 950	58 095	65 646
Kortfristiga skulder	22 000	23 000	24 000
Summa skulder	72 950	81 095	89 646
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	108 981	118 226	127 877

KASSAFLÖDESANALYS (MNKR)	2022	2023	2024
LÖPANDE VERKSAMHET			
Årets resultat	600	600	600
Ej likviditetspåverkande poster	2 150	2 350	2 550
Kassaflöde löpande verksamhet	2 750	2 950	3 150
INVESTERING			
Investeringar (netto)	-6 302	-7 363	-7 686
Förändring likvida medel investering	-6 302	-7 363	-7 686
FINANSIERING			
Nyupplåning	8 665	8 154	8 559
Ökning/minskning långfristiga fordringar	-5 113	-3 741	-4 023
Delsumma finansiering	3 552	4 413	4 536
Årets kassaflöde	0	0	0

Ekonomiska ramar, tkr

NÄMNDER MED SÄRSKILD INRIKTNING	2022
Byggnadsnämnden	163 000
Fastighetsnämnden	54 400
Förskolenämnden	4 590 900
Grundskolenämnden	9 215 700
Idrotts- och föreningsnämnden	605 900
Kommunledningen	343 100
Kulturnämnden	691 100
Lokalnämnden	0
Miljö- och klimaternämnden	115 700
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	784 000
Nämnden för demokrati och medborgarservice	102 400
Nämnden för funktionsstöd	4 782 700
Nämnden för inköp och upphandling	8 800
Nämnden för intraservice	18 900
Park- och naturnämnden	344 300
Socialnämnd Nordost	1 663 300
Socialnämnd Centrum	1 234 700
Socialnämnd Sydväst	753 300
Socialnämnd Hisingen	1 184 200
Trafiknämnden	1 364 900
Utbildningsnämnden (gymnasiet)	2 322 900
Valnämnden	31 700
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	6 045 000

NÄMNDER MED TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET	2022
Kretslopp och vattennämnden	0

EKONOMISKA RAMAR FÖR SÄRSKILDA BUDGETPOSTER	2022
Arkivnämnden	22 200
Fastighetsnämnden; transfereringar	68 000
Socialnämnden Centrum; studieförbunden	31 200
Överförmyndarnämnden; arvoden	32 700

KOMMUNCENTRALA POSTER**2022**

BEREDSKAP FÖR SÄRSKILDA ÄNDAMÅL

Beredskap för nämndernas användning av eget kapital	200 000
Allmän reserv	51 100
Försörjningsstöd extra beredskap	50 000
Beredskap ökade kostnader justeringar enligt finansieringsprincipen	20 600
Beredskap ökade kostnader uppsagda genomgångskontrakt	20 000

BUDGETERADE KOSTNADER FÖR SÄRSKILDA ÄNDAMÅL

Tillköp kollektivtrafiken	187 200
Subvention månadskort i kollektivtrafiken (från augusti 2022)	60 000
Sommarlovskorten i kollektivtrafiken	30 000
Kommunövergripande avgifter	61 100
Räddningstjänsten medlemsavgift	373 100
Räddningstjänsten pensioner	71 000
Räddningstjänsten brandvatten	4 000
Pensionskostnader	2 150 000
Finansiering via intern pensionsavgift (nämnder)	-1 410 000
Personal-/kompetensförsörjning	50 000
Friskvårdsbidrag	12 000
Mensskydd på kommunala arbetsplatser	17 000
Nya former av arbetstidsinnovationer	15 000
Jämställda löner	10 000
Låglönesatsning	10 000
Höjd cykelförmån	4 000
Extern visselblåsarfunktion	700
Jubileumsparken	9 800
Indexering infrastrukturella avsättningar	6 700
Stadsutveckling Valhallagatan/evenmangsområdet	2 000
Medfinansiering av centrum för hållbar stadsutveckling (Mistra)	2 000
Genomförandet av "Fossilfritt Göteborg – vad krävs?"	50 000
Elektrifieringsarbete	5 000
Ekologisk mat	5 000
Win Win Gothenburg sustainability award	1 500
Klimatkontrakt	700
Fossilfritt byggande med inspiration från förskolan Hoppet	700

KOMMUNCENTRALA POSTER**2022**

Jubileumsplanen Göteborg 400 år	10 000
Dagvatten och skyfall	5 000
Utökad skattefinansiering för kretslopp och vattennämndens skyfallsarbete	5 500
Kretslopp och vatten västsvenska paketet	2 000
Skattekollektivets eventuella övertagande av ekonomiskt ansvar för nedlagda deponier	1 000
Förbättrad vattenkvaliteten i hav och sjöar	3 500
Nya kretsloppsparkar ska startas på Hisingen och i sydväst.	700
Enkelt avhjälpta hinder	25 000
Göteborgs Symfoniker bidrag	2 500
Göteborg Filmstudios	1 000
Samordningsförbundet	15 700
Arbete mot sexköp och stöd till personer i prostitution	7 000
Ökade resurser till fritidsbanker	1 500
Beredskap för ökade kostnader för temporära bostäder socialnämnd Centrum	3 000
Beredskap för ökade kostnader för temporära bostäder fastighetsnämnden	18 000
Lindholmen science park grundfinansiering (aktieägartillskott)	3 000
Lindholmen science park Visual Arena	3 200
Johanneberg science park (aktieägartillskott)	2 000
Bidrag politiska partier	30 700
Borgerliga vigslar	2 100
Revisorskollegiet	38 400

INVESTERINGSPLAN (MNKR)	2022	2023	2024
Idrotts- och föreningsnämnden	423	710	801
Fastighetsnämnden	397	272	270
Kretslopp och vattennämnden, Vatten och avlopp	915	800	827
Kretslopp och vattennämnden, Avfall	21	37	55
Kretslopp och vattennämnden, Skyfall	10	20	30
Lokalnämnden	3 067	3 705	3 980
Park- och naturnämnden	116	106	106
Trafiknämnden	1 344	1 705	1 609
Kommunövergripande investeringsutrymme (medborgarbudget)	8	8	8
Totalt investeringsutrymme	6302	7 363	7 686

